

Gjøvik, 3. januar 2020.

J.nr./referanse: 01-20/GK/ks

TIL KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Hans Olav Lahlum (SV), leder
Jorun A. Lilleeng (Ap), nestleder
Ottar Uglum (Rødt)
Arne B. Krokeide (H)
Vigdis Amlien Kristiansen (Sp)

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Det innkalles herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Torsdag 9. januar 2020

Tid: Kl. 0900 – ca 1500

Sted: Møterom «Gjøvik», rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Det vil bli pause med enkel servering ca. kl. 1130-1200.

Eventuelt forfall bes meddelt snarest til undertegnede på tlf/SMS til 995 77 903 eller e-post kjetil@kontrollutvalget.no.

Deltakelse fra andre i møtet:

- Innlandet Revisjon IKS deltar på møtet med aktuelle personer i f.m. sakene 05/2020 – 09/2020. Det er satt opp følgende tidsplan for behandling av sakene:

Kl. 1030-1130:	Sak 05/20 og sak 06/20
Kl. 1200-1400:	Sak 07/20 og sak 08/20
Kl. 1400-ca 1500:	Sak 09/20

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
Utvalgssekretær

Kopi sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I GJØVIK RÅDHUS

Torsdag 9. januar 2020 kl. 0900

SAK NR. 01/2020	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 02.12.2019
SAK NR. 02/2020	KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT FOR 2020
SAK NR. 03/2020	IGANGSETTING AV ARBEIDET MED PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2020-2023 (KOMMUNENS VIRKSOMHET OG SELSKAPER)
SAK NR. 04/2020	IGANGSETTING AV ARBEIDET MED PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL 2020-2023
SAK NR. 05/2020	INNLANDET REVISJON IKS: PRESENTASJON AV SELSKAPET
SAK NR. 06/2020	OPPDRAGSAVTALE MED INNLANDET REVISJON IKS FOR 2020
SAK NR. 07/2020	FORVALTNINGSREVISJON: PRESENTASJON AV FAGOMRÅDET OG ORIENTERING OM GJENNOMFØRTE OG PLANLAGTE REVISJONER
SAK NR. 08/2020	FORVALTNINGSREVISJON: BESTILLING AV FORANALYSER
SAK NR. 09/2020	REGNSKAPSREVISJON: PRESENTASJON AV FAGOMRÅDET, REVISJONSSTRATEGI OG STATUS FOR REVISJON AV 2019- REGNSKAPET

Gjøvik, 2. januar 2020.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Ordfører og rådmann
- Vararepresentantene til kontrollutvalget

SAK NR. 01/2020

Gjøvik kommune

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 02.12.2019

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	09.01.2019	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 02.12.2020

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 02.12.2019 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Møteprotokoll fra forrige møte i kontrollutvalget legges herved frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Mandag 2. desember 2019 holdt kontrollutvalget møte i Gjøvik rådhus fra kl. 0900 - 1415.

Som medlemmer møtte:

Hans Olav Lahlum, leder (SV)
Jorun A. Lilleeng, nestleder (Ap)
Ottar Uglum (Rødt)
Arne B. Krokeide (H)
Vigdis Amlien Kristiansen (Sp)

Følgende medlem hadde meldt forfall:

Ingen

Deltakelse av varamedlemmer:

Da dette var første møtet i valgperioden, var alle varamedlemmene innkalt til å delta i forbindelse med opplæring/informasjon mv.

Følgende varamedlemmer deltok:

Sissel Solum (Ap)
Størk Hansen (Rødt)
Ida Holm Grindstrand (H)
Ole Klundby (Sp)

Følgende varamedlemmer deltok ikke:

Erik Evenrud (Mdg)

Ellers møtte:

Sekretariatet: Kjetil Solbrækken og Ole Kristian Rogndokken.

Andre: Roar Løken Lunder, leder av kontrollutvalget i valgperioden 2015-2019 (sak 52).

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret v/ordfører, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, rådmannen, Innlandet Revisjon IKS, Oppland Arbeiderblad og Gjøviks Blad.

Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med Hans Olav Lahlum som møteleder.

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Til behandling:

SAK NR. 51/2019

**INTRODUKSJON TIL ARBEIDET I KONTROLLUTVALGET:
ROLLER, ANSVAR, OPPGAVER, FORVENTNINGER MV.**

Fra behandlingen:

Sekretariatet ved Ole Kristian Rogndokken og Kjetil Solbrækken orienterte.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Kontrollutvalget tar følgende til orientering:

- Presentasjon av kontrollutvalgets oppgaver og ansvar, herunder gjeldende regelverk (kommunelovens syvende del – Egenkontroll og forskrift om kontrollutvalg og revisjon).
- Kontrollutvalgsboken (veileder fra Kommunal- og regionaldepartementet fra 2015).

SAK NR. 52/2019

ERFARINGER FRA VALGPERIODEN 2015-2019, ORIENTERING OM GJENNOMFØRTE UNDERSØKELSER, SAKER TIL OPPFØLGING MV.

Fra behandlingen:

Roar Løken Lunder, leder av kontrollutvalget i valgperioden 2015-2019, og sekretariatet ved Kjetil Solbrækken orienterte.

Vedtak, enstemmig:

Informasjon om erfaringer fra valgperioden 2015-2019 og oversikt over kontrollutvalgets aktiviteter innenfor forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i forrige valgperiode tas til orientering.

SAK NR. 53/2019

KONTROLLUTVALGETS SEKRETARIAT: INNGÅTT AVTALE OG GOD SKIKK OG PRAKSIS

Fra behandlingen:

Sekretariatet ved Kjetil Solbrækken presenterte sekretariatet med vekt på lovverket, inngått avtale om kjøp av sekretærtjenester og veileder om kontrollutvalgssekretariat.

Vedtak, enstemmig:

Presentasjon av kontrollutvalgets sekretariat og inngått avtale om levering av sekretærtjenester tas til orientering.

SAK NR. 54/2019

SAKSBEHANDLINGSREGLER FOR KONTROLLUTVALGET

Vedtak, enstemmig:

Saksbehandlingsregler for kontrollutvalget tas til orientering.

SAK NR. 55/2019

HÅNDBOK FOR FOLKEVALGTE I GJØVIK KOMMUNE

Vedtak, enstemmig:

Håndbok for folkevalgte i Gjøvik kommune tas til orientering.

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalgets faste medlemmer tilbys å delta på Kontrollutvalgskonferansen 2020 i regi av Norges Kommunerevisorforbund den 29-30. januar 2020.
2. Det tegnes abonnement på Kommunal Rapport for kontrollutvalgets faste medlemmer.

Vedtak, enstemmig:

Møteplan for første halvår 2020 fastsettes slik:

- Torsdag 09.01.2020 kl. 0900
- Torsdag 13.02.2020 kl. 0900
- Torsdag 12.03.2020 kl. 0900
- Torsdag 16.04.2020 kl. 0900
- Onsdag 27.05.2020 kl. 0900

Gjøvik, 2. desember 2019.

Hans Olav Lahlum
lederRETT UTSKRIFT:
Gjøvik, 2. desember 2019.

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato:**TORSDAG 9. JANUAR 2020****Tidspunkt:****KL. 0900****Aktuelle saker:**

- *Kontrollutvalgets oppgaver:*
  - *Regnskapsrevisjon*
  - *Forvaltningsrevisjon*
  - *Eierskapskontroll*
- *Kontrollutvalgets budsjett for 2020 (vedtatt budsjett)*
- *Innlandet Revisjon IKS – presentasjon av selskapet*
- *Oppdragsavtale mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS 2020*
- *Regnskapsrevisjon:*

- Revisjonsstrategi og status for revisjon av 2019-regnskapet
- Forvaltningsrevisjon:
  - Presentasjon av fagområdet / revisjonsstandard (RSK 001)
  - Orientering om tidligere forvaltningsrevisjonsprosjekter og eventuelle bestillinger
- Igangsetting av arbeidet med overordnet analyse og ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Bestilling av foranalyser – utvalgte områder

Tidligere vedtak til oppfølging (fra valgperioden 2015-2019):

- Gjennomføre forundersøkelse – avviksregistrering Helse og omsorg (KU-sak 46/19)
- Skole: Opplæringsloven vs. arbeidsmiljøloven (KU-sak 45/19)
- Skole: Fylkesmannens tilsynsrapport – læringsmiljø (KU-sak 45/19)
- Risikovurderinger i fm. bosetting av vanskeligstilte (KU-sak 47/19)
- Bosetting av vanskeligstilte – Hunndalen:
  - Rådmannens svar til beboerne (utarbeides høsten 2019).
  - Rådmannens evaluering (planlagt utført når man har fått en lengre periode der alle boenheter er bebodd)
- Innspill til ny plan for forvaltningsrevisjon:
  - Avviksregistrering – skole (KU-sak 45/19)
  - Avviksregistrering – hele kommunen (KU-sak 46/19)
  - PP-tjenesten (KU-sak 50/17, pkt. 4).
  - Psykiatri (KU-sak 70/16)
  - Målstyring (KU-sak 77/16)

Saker til senere oppfølging:

- Tilstandsrapport for grunnskolen i Gjøvik + div. tema (KU-sak 59/18)
- Internrevisjoner forrige år (KU-sak 18/17)
- Forundersøkelse – tema: Næringsutvikling (KU-sak 07/19)
- Kommunelovens krav til «redegjørelse» i årsrapporten om internkontroll og etikk (KU-sak 19/19)
- Barnevernet i Gjøvik kommune: Generell presentasjon + oppfølging av Kommunebarometeret (KU-sak 07/19, jf. KU-sak 48/18)
- Sykefraværsarbeidet i Gjøvik kommune (KU-sak 30/18, 1. halvår 2019)
- Risikovurderinger og korrupsjonsforebyggende arbeid på politisk nivå (KU-sak 42/18)
- Oppfølging av råd om etablering av tipsmottak (KU-sak 42/18, jf. KU-sak 35/18)
- Implementering av ny personopplysningslov (KU-sak 25/18, våren 2019?)
- Digitalisering – orienteringssak (KU-sak 14/18)

Årlige saker:

- Kostratall (Framsikt Analyse evt. Kommunebarometeret).
- Internrevisjoner forrige år (KU-sak 18/17)
- Kartlegging/oppfølging av eksterne tilsynsrapporter (KU-sak 13/18).
- Oppfølging av politiske vedtak – årlig sak (KU-sak 50/17)
- Oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjonsprosjekter (KU-sak 22/19)

Bestillinger til Innlandet Revisjon IKS:

- Regnskapsrevisjon: Løpende info. om betydningen av digitalisering og automatisering i kommunen i forhold til revisjonsarbeidet (KU-sak 10/19)

Møteplan 1. halvår 2020:

- Torsdag 09.01.2020 kl. 0900
- Torsdag 13.02.2020 kl. 0900
- Torsdag 12.03.2020 kl. 0900
- Torsdag 16.04.2020 kl. 0900
- Onsdag 27.05.2020 kl. 0900

Gjøvik kommune

KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT FOR 2020

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	09.01.2020	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Oppdragsavtale med Innlandet Revisjon IKS for 2020 Ikke vedlagt

FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalgets budsjett for 2020, vedtatt av kommunestyret i møte den 12.12.2019, tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Bakgrunn/oppsummering:

Kontrollutvalget fremmet høsten 2019 forslag til budsjett for kontrollutvalgets virksomhet for 2020. Kommunestyret godkjente budsjettforslaget i sitt møte den 12.12.2019. Saken legges frem for kontrollutvalget til orientering.

Særregler om behandlingen av kontrollutvalgets budsjett:

Behandlingen av kontrollutvalgets budsjett er regulert i § 2 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon:

- § 2. Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet**
Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Kommunestyrets behandling av kontrollutvalgets budsjett for 2020:

Kommunestyret behandlet kontrollutvalgets forslag budsjett som en del av kommunens helhetlige budsjett for 2020 i sitt møte den 12.12.2019, jf. k.sak 143/2019 – Styringsdokument 2020 og økonomiplan 2020-2023.

Rådmannen skriver følgende i økonomiplanen for 2020-2023:

Kontrollutvalgets budsjett for 2020

Kontrollutvalget i Gjøvik kommune behandlet sitt budsjett for 2020 i møte den 29. august 2019 som sak 38/2019. Bakgrunnen for saken er forskrift om kontrollutvalg som sier følgende om behandlingen av kontrollutvalgets budsjett (§ 18):

”Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.”

Med bakgrunn i ovenstående har rådmannen innarbeidet budsjettforslaget fra kontrollutvalget i rådmannens budsjettforslag.

Kontrollutvalgets budsjett for 2020:

Kontrollutvalgets budsjett for 2020 (ansvar 11020, tjeneste 1100) er fastsatt med en økonomisk ramme på kr. 2 284 000, med utgangspunkt i følgende fordeling:

Konto	Konto	Budsjett
10500	Trekkpliktige godtgjørelser	1 000
10800	Fast godtgjørelse	49 000
10801	Møtegodtgjørelse	55 000
10990	Arbeidsgiveravgift	15 000
11001	Aviser, tidsskrifter, faglitteratur	15 000
11151	Beverting møter	8 000
11205	Tjenestefrikjøp	25 000
11500	Kursutgifter	27 000
11501	Reise/oppholdsutgifter kurs	5 000
11600	Kjøregodtgjørelse og diett	1 000
13709	Kjøp av tjenester fra private (kjøp av sekretærtjenester) -eks. mva	350 000
13750	Kjøp av revisjonstjenester (Innlandet Revisjon IKS)	1 765 000
16901	Fordelte henførbare kostander VAR	- 40 000
	NETTO	2 284 000

Vedr. kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap (Innlandet Revisjon IKS):

Nærmere spesifikasjon av budsjettert tjenestekjøp fra Innlandet Revisjon IKS ser slik ut:

Tjeneste		Timer	Timepris	Kroner
Regnskapsrevisjon				
Revisjon av kommunens				
1	årsregnskap	880	995	875 600
2	Attestasjoner og revisjonsuttalelser	240	995	238 800
3		-	995	-
4	Veiledning/bistand	20	995	19 900
SUM 1-5		1 140	995	1 134 300
Bestilte revisjonstjenester				
5	Erfaringer fra FR/SK	50	1 088	54 400
6	Forvaltningsrevisjon	500	1 088	544 000
7	Selskapskontroll	-	1 088	-
SUM		550	1 088	598 400
Annet				
8	Møter i kontrollutvalg og kommunestyre	30	1 088	32 640
SUM		1 720		1 765 340

Gjøvik kommune**IGANGSETTING AV ARBEIDET MED PLAN FOR
FORVALTNINGSREVISJON 2020-2023 (KOMMUNENS
VIRKSOMHET OG SELSKAPER)**

Sluttbehandles i: Kontrollutvalget			
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	09.01.2020	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kontrollutvalgsboken kap. 6 (veileder fra Departementet, 2. utgave 2015)
2. Veileder i risiko- og vesentlighetsvurderinger (Norges Kommunerevisorforbund, desember 2019)

Vedlegg:

Vedlegg 1
Ikke vedlagt

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Kontrollutvalgets oppgave med å lage en plan for forvaltningsrevisjon tas til orientering, herunder at planen skal vedtas av kommunestyret i løpet av 2020.
2. Kontrollutvalget vil basere planen på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.
3. Risiko- og vesentlighetsvurderingen (grunnlaget for planen) gjennomføres som en prosess, forankret i kontrollutvalget, gjennom 1. halvår 2020. Prosessen gjennomføres i følgende hovedtrinn:
  - a) Informasjonsinnhenting og risikovurdering
  - b) Prioritering – vurdering av vesentlighet
  - c) Utarbeidelse av plan
4. Informasjonsinnhenting og vurdering av risiko for kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper gjøres primært gjennom bruk av følgende kilder/informasjonskanaler:
  - a) Informasjon fra kommunen, evt. fra selskapet selv – skriftlig og muntlig
  - b) Informasjon fra eksterne offentlige kilder
  - c) Kontrollutvalgets, sekretariatets og revisors kunnskap om virksomheten

5. Prosessen følges opp slik:

a) Rådmannen inviteres til presentere:

- Kommunens administrative organisering.
- Kommunens overordnede system for internkontroll, herunder kommunens system for risikovurdering og avvikshåndtering.
- Gjennomførte risikovurderinger av kommunens virksomhet på overordnet nivå.
- Gjennomførte internrevisjoner siste tre år.
- Oversikt over kommunens deltakelse i interkommunale samarbeid og vurdering av risiko i tilknytning til disse.
- Oversikt over kommunens eierskap i selskaper og vurdering av risiko i tilknytning til disse.

b) Sekretær bes om å kartlegge aktuelle skriftlige informasjonskilder (fra kommunen og eksterne offentlige kilder) og vurdere hvordan disse på en effektiv måte kan benyttes i arbeidet med planen.

c) Revisor engasjeres i prosessen ved gjennomføring av foranalyser på utvalgte områder etter bestilling fra kontrollutvalget.

SAKSOPPLYSNINGER:

Bakgrunn:

Denne saken er starten på en prosess der målet er å lage en plan for forvaltningsrevisjon som skal legges frem for kommunestyret til sluttbehandling.

Kommuneloven pålegger kontrollutvalget å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal sikre at det gjennomføres forvaltningsrevisjon regelmessig i alle kommuner, i et omfang som er i samsvar med kommunens størrelse, kompleksitet og risiko. Planen skal både dekke den virksomheten som skjer i kommunen selv og den virksomheten som drives av selskaper som kommunen har eierinteresser i.

For å sikre nyttig og målrettet forvaltningsrevisjon skal planen baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering for å finne ut på hvilke områder det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Vurderingen skal altså bidra til god og nyttig forvaltningsrevisjon av kommunenes virksomhet.

Oppgaven er forankret i kommunelovens § 23-3:

§ 23-3. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Som det fremgår av kommunelovens § 23-3 annet ledd så skal det gjennomføres risiko- og vesentlighetsvurderinger i både «*kommunens virksomhet og **virksomheten i kommunens selskaper***». Når det gjelder kommunens selskaper har kontrollutvalget innsynsrett, jf. kommunelovens § 23-6:

§ 23-6. Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.

Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll, fra

- a) interkommunale selskaper etter IKS-loven
- b) interkommunale politiske råd
- c) kommunale oppgavefellesskap
- d) aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

Opplysningene etter første ledd kan kreves fra virksomhetens daglige leder, styret og den valgte revisoren for selskapet.

Kontrollutvalget kan foreta undersøkelser i virksomheten hvis det er nødvendig.

Kommunestyret og fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper som er nevnt i første ledd, og om hvilke dokumenter mv. som skal sendes til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være til stede i disse møtene.

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

Hvordan gjennomføre en «risiko- og vesentlighetsvurdering»:

Selve lovteksten gir ingen konkrete føringer på hva en slik risiko- og vesentlighetsvurdering er, eller hvordan den skal gjennomføres, bortsett fra at hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon gir heller ikke nærmere føringer. I lovforarbeidene framgår det at risiko- og vesentlighetsvurderinger innebærer å vurdere på hvilke områder av kommunens virksomhet eller i hvilke selskaper det er risiko for vesentlige avvik, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene vil kunne få. Det framgår videre at risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for å vurdere temaer, antall forvaltningsrevisjoner og når de skal utføres.

Det er kontrollutvalget sitt ansvar å sørge for at det gjennomføres risiko- og vesentlighetsvurderinger, men verken kommuneloven eller forskrift om kontrollutvalg og revisjon sier noe om hvem som kan utføre risiko- og vesentlighetsvurderingen. Kontrollutvalget må da stå

fritt med hensyn til hvem som skal utføre vurderingen. Det kan være kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre.

Norges Kommunerevisorforbund har utgitt en egen veileder som støtte i det praktiske arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderinger (2. utgave, desember 2019). Dette saksfremlegget er i stor grad basert på tilnærmingen i denne veilederen.

Anbefalinger, jf. Kontrollutvalgsboken (veileder fra Departementet):

Departementets veileder (Kontrollutvalgsboken) har et eget kapittel om planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (kapittel 6). Dette følger vedlagt saken i sin helhet. Kapittelet avsluttes med følgende anbefalinger:

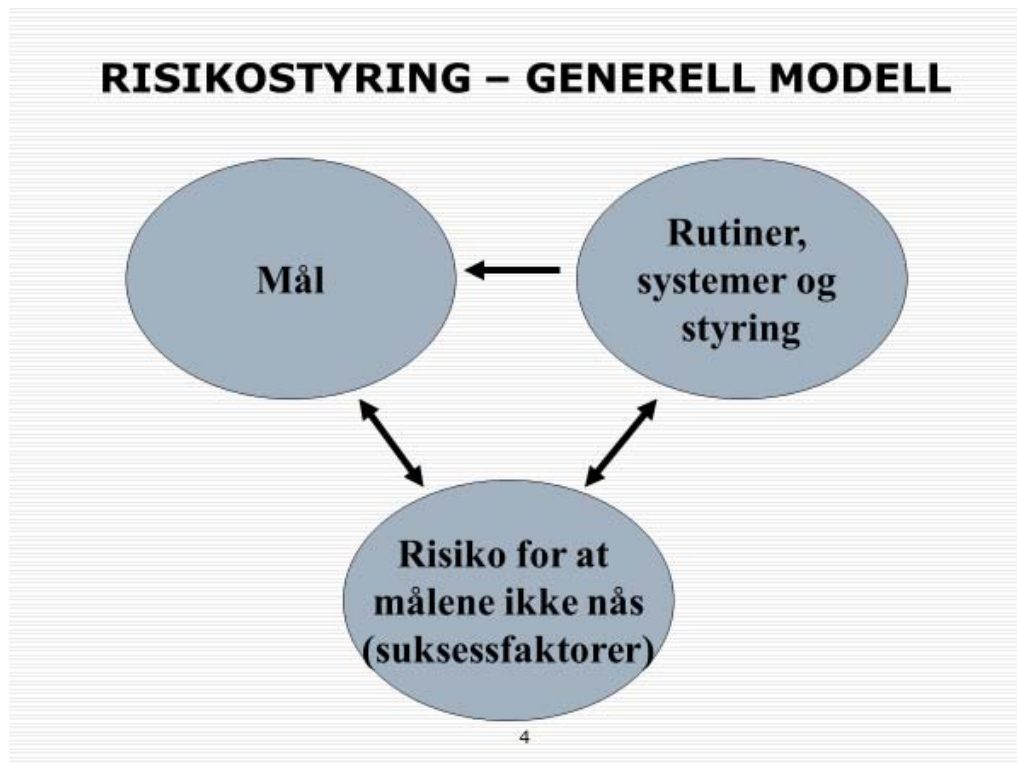
- Det er viktig at kontrollutvalget setter av tid og ressurser til den overordnede analysen og planarbeidet. Dette er kanskje et av de viktigste prosjektene kontrollutvalget gjennomfører i løpet av en valgperiode. Kontrollutvalget vil på denne måten bli godt kjent med kommunens virksomhet tidlig i perioden.
- Kontrollutvalget må velge en prosess for å utarbeide en overordnet analyse som kan gi utvalget tilstrekkelig grunnlag for å utarbeide gode planer.
- Bred involvering i arbeidet med en overordnet analyse gir god forankring av planene og et godt grunnlag for den videre gjennomføringen av prosjektene.
- Kontrollutvalget og kommunestyret må ta stilling til hvor lange planperiodene skal være, og hvordan eventuell omprioritering og rullering av planene bør foregå.
- Gjør planene godt kjent i kommunen, både i kommunestyret og i administrasjonen.

Detaljeringsnivå:

Med utgangspunkt i kommuneloven § 1-1 kan kommunens virksomhet fra et overordnet perspektiv deles inn i følgende sju kategorier:

- legge til rette for et funksjonsdyktig kommunalt og fylkeskommunalt folkestyre
- yte tjenester til beste for innbyggerne
- drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne
- utøve offentlig myndighet
- være effektive
- være tillitsskapende
- være bærekraftige

Teoretisk modell:

Modellen illustrerer at det er en sammenheng mellom en virksomhets mål, risikoene som foreligger for at målene ikke nås, og de styrings- og kontrolltiltak som er etablert for å sikre at målene blir nådd.

Enhver virksomhet har mål for sin virksomhet. God virksomhetsstyring tilsier at det bør iverksettes styrings- og kontrolltiltak for å sikre at virksomheten når sine mål. Samtidig vil det i alle virksomheter kunne inntreffe hendelser som kan hindre virksomhetens måloppnåelse. Slike hendelser representerer risiko. Det er viktig å identifisere og vurdere betydningen av ulike typer risiko, og det bør iverksettes tilpassede styrings- og kontrolltiltak for å håndtere de risikofaktorene som foreligger. Hensikten med tiltakene er at de skal ha en risikoreduserende effekt.

I risikovurderingen skal det foretas en vurdering av hvilke konsekvenser det kan få, dersom den enkelte risikofaktor inntreffer, og sannsynligheten for at det vil skje. Når man har identifisert og vurdert de ulike risikofaktorene, og kjenner hvilke risikoreduserende styrings- og kontrolltiltak som er iverksatt, må det foretas en vurdering av hvor vesentlig de ulike risikofaktorene er i forhold til virksomhetens målsettinger.

De områdene som ”scorer” høyt mht. sannsynlighet for svikt i måloppnåelsen og samtidig har store konsekvenser dersom det oppstår feil, prioriteres for nærmere kontroll/revisjon. Dette kan illustreres slik:

Kontrollutvalgets prioritering

K o n s e k v e n s	Stor	Stor konsekvens – liten sannsynlighet	Stor konsekvens – stor sannsynlighet
	Liten	Liten konsekvens – liten sannsynlighet	Liten konsekvens – stor sannsynlighet
		Liten	Stor
		Sannsynlighet	

9

Forslag til praktisk gjennomføring - metode og omfang:

En risiko- og vesentlighetsvurdering kan gjennomføres på ulike måter, med ulik detaljeringsgrad og ressursbruk.

Erfaringer viser at det er en ressurskrevende prosess å gjennomføre en helhetlig risiko- og vesentlighetsvurdering dersom denne skal involvere alle deler av kommunen på en grundig måte. En slik omfattende prosess er det ikke rom for innenfor kontrollutvalgets budsjett, og man må finne enklere metoder for å plukke ut områder/tema man ønsker å se nærmere på.

En måte å gjøre det på er å basere seg på lett tilgjengelig informasjon om kommunen spesielt og om kommunesektoren generelt, med fokus på utfordringer/problemområder og risiko. Dette, sammen med tidligere erfaringer, vil erfaringsmessig gi et tilfredsstillende grunnlag for å peke ut områder som er egnet for en forvaltningsrevisjon. Eventuelt kan man utvide kartleggingen innenfor utvalgte områder ved å gjennomføre en mer dyptgående foranalyse med hjelp fra revisjonen.

En slik tilnærming er lite ressurskrevende, men innebærer selvsagt noe risiko for å overse områder/problemstillinger man ville ha avdekket dersom man foretok en mer systematisk og grundig gjennomgang av hele kommunen.

Utvalgssekretærens erfaringer fra lignende prosesser tidligere tilsier at det foreligger lav risiko for at vesentlige områder blir oversett, og at metoden/tilnærmingen gir en god kost-nytte. Tar man videre hensyn til at kontrollutvalget kun har ressurser til å gjennomføre et fåtall revisjonsprosjekter i året, vil det være et spørsmål om hvor mye ressurser man skal legge ned i planleggingsfasen for å finne prosjekter med akseptabel nytteverdi.

Kriterier for valg av tema/områder:

Hovedprinsippet er å prioritere med bakgrunn i risiko- og vesentlighetsvurderinger. Nedenfor er listet opp flere forhold som i praksis også kan påvirke prioriteringene i større eller mindre grad:

- Politisk aktualitet og interesse.
- Prosjektets potensielle bidrag til å skape forbedringer i forvaltningen.
- Administrasjonens ønsker.
- Gjennomførbarhet (praktisk og økonomisk).
- Samordning med eksterne tilsynsmyndigheter og interne (administrative) evalueringer/prosesser.
- Revisjonens kapasitet og kompetanse.

Forslag til fremdriftsplan

Et rimelig mål er å gjennomføre en prosess i løpet av 1. halvår 2020, og at kontrollutvalgets plan legges frem for kommunestyret i høsten 2020. Dette gir følgende fremdriftsplan:

- Møter jan/feb: Drøfting av metode og nivå for gjennomføring av overordnet analyse. Fokus på risikostyring. Oversikt over kommunen (organisering, tjenesteområder mv). "Brainstorming" og valg av tema/områder for nærmere kartlegging. Invitasjoner av adm. til møtet i februar. Evt. bestillinger av forundersøkelser fra revisor.
- Møte mars: Store deler av møtet avsettes til diskusjoner omkring risikovurderinger. Evt. presentasjoner fra revisor (foranalyser). "Brainstorming" fortsetter.
- Møte april: Presentasjon av forundersøkelser. Grov prioritering. Evt. bestilling av nye foranalyser fra revisor eller be om nye/flere orienteringer fra administrasjonen.
- Møte juni: Avsluttende diskusjon i kontrollutvalget. Endelige prioriteringer. Evt. bestilling av ytterligere foranalyser fra revisor.
- Møte august: Fremleggelse og behandling av plan i kontrollutvalget. Oversending til kommunestyret til sluttbehandling.

6.

Planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

To av kontrollutvalgets viktigste oppgaver er å sørge for at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon og at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper.

Den overordnede analysen og arbeidet med å utarbeide planer er viktig for at kontrollutvalget skal bli kjent med kommunens virksomhetsområder og eierinteresser.

For å sikre at kommunestyret velger ut de mest relevante prosjektene, skal kontrollutvalget utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon og en plan for selskapskontroll. Planene for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er i utgangspunktet uavhengige av hverandre, men det kan være en fordel å samordne planarbeidet.

For å utarbeide gode planer som får fram hvilke områder i kommunen som bør kontrolleres, må det gjennomføres en overordnet analyse av kommunens virksomhet. Den overordnede analysen skal gi svar på hvilke områder det er knyttet størst risiko til, og hvilke områder det er mest vesentlig for kontrollutvalget å undersøke. Det er viktig at kontrollutvalget er aktivt involvert i prosessen, ikke minst når det gjelder

vurdering og prioritering av prosjektene som skal gjennomføres i planperioden.

Den overordnede analysen og arbeidet med å utarbeide planer er viktig for at kontrollutvalget skal bli kjent med kommunens virksomhetsområder og eierinteresser. Arbeidet er med på å gi kontrollutvalgsmedlemmene det kunnskapsgrunnlaget de trenger for å ivareta kontrollansvaret sitt. Planene skal legges fram for kommunestyret. De gir dermed også kommunestyremedlemmene viktig informasjon om, og oversikt over, kommunens virksomhet og kontrollutvalgets arbeid. I tillegg kan den overordnede analysen være et nyttig bidrag til administrasjonssjefens arbeid med internkontroll. Det er derfor viktig at denne prosessen blir vektlagt i kontrollutvalget, og at den blir presentert og gjort synlig både for kommunestyret og administrasjonen.

Overordnet analyse

Hensikten med den overordnede analysen er å framskaffe relevant informasjon om kommunens virksomhetsområder og eierinteresser, slik at det er mulig for kontrollutvalget å prioritere arbeidet med forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. I regelverket er det ikke satt krav til hvem som kan gjennomføre den overordnede analysen.

Hva er risiko og vesentlighet?

Det er ingen konkrete krav til hvordan den overordnede analysen skal gjennomføres, utover at den skal baseres på en vurdering av risiko og vesentlighet. Med risiko menes i denne sammenheng faren for at det kan forekomme avvik fra for eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringer som kommunen har satt for virksomheten. Risiko må vurderes innenfor alle kommunens tjenesteområder. Formålet med analysen vil derfor være å avdekke mangler og svakheter som fører til avvik innenfor kommunens virksomhetsområder.

Risikovurderinger - selskapskontroll

I forbindelse med plan for selskapskontroll er det viktig å vurdere risiko knyttet til både kommunens overordnede eierstyring, og risikoer knyttet til ulike selskaper kommunen har eierskap i. Når det gjelder den overordnede eierstyringen, vil det være naturlig å få oversikt over om kommunen har vedtatt en eierstrategi og eventuell risiko for at den ikke etterleves. Når det gjelder risiko knyttet til enkelte selskaper, kan følgende forhold være relevante:

- risiko for at selskapet ikke driver i tråd med kommunestyrets mål for selskapet
- risiko for at den som forvalter kommunens eierinteresser i selskapet ikke gjør dette i samsvar med kommunens vedtak og forutsetninger
- risiko for at selskapet ikke driver i tråd med lover og regler
- risiko for at selskapet ikke drives på en økonomisk forsvarlig måte

For å kunne prioritere mellom områder i kommunen hvor det identifiseres risiko for avvik, må kontrollutvalget vurdere hvilke områder som er mest vesentlige. Det finnes ingen objektiv størrelse å vurdere vesentlighet opp mot. Kontrollutvalget må derfor skjønnsmessig vurdere de ulike områdene opp mot hverandre, og avgjøre hvilke områder de mener det er mest vesentlig å undersøke. Prioriteringene danner grunnlag for å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Informasjonsinnhenting og involvering - vurdering av risiko

For å få informasjon om risikoområder i kommunen, kan analysen baseres på informasjon fra en rekke kilder. Det skilles mellom tre hovedkilder for informasjon som kan benyttes for å kartlegge og identifisere risiko knyttet til kommunens tjenesteområder og eierinteresser:

- skriftlig og muntlig informasjon fra kommunen
- informasjon fra eksterne offentlige kilder

- kontrollutvalgets, sekretariatets og revisors kunnskap om virksomheten

Det er viktig å sikre bred involvering i innhenting av informasjon fra kommunen. Dette vil bidra til trygghet både for at alle relevante områder i kommunen og kommunens selskaper er dekket, og for at planene blir forankret i politisk og administrativ ledelse. De folkevalgte har en egen kontaktflate mot innbyggerne og kommunens administrasjon, og har ofte god oversikt over temaer som kan være aktuelle i analysen. For å få nytte av denne kunnskapen kan det være en fordel å sikre at ulike politiske partier får komme med innspill til analysen. Ordfører, gruppeledere og/eller utvalgsledere kan være naturlige personer å involvere i prosessen.

Det er også viktig å involvere administrasjonen, som vanligvis har den mest inngående kunnskapen om kommunens virksomhet. For å få et mest mulig helhetlig bilde er det en fordel å involvere representanter fra ulike virksomhetsområder i kommunen. For eksempel kan lederne for ulike tjenesteområder involveres. Når administrasjonen involveres, er det viktig å vektlegge at denne prosessen også vil være nyttig for administrasjonen. Målsettingen er å avdekke forbedringsområder, slik at kommunen kan nå de mål som er satt. Informasjonen som framkommer kan gi nyttige innspill til administrasjonssjefens arbeid med internkontroll.

«Det vert noko mystisk for administrasjonssjefen kva som er bakgrunnen for val av område for forvaltningsrevisjon. Gode analysar og innsikt i korleis vurderingane er gjort, kan lette dette.»
(Administrasjonssjef, Bygland)

Ulike verktøy kan benyttes for å få innspill og informasjon fra de folkevalgte og administrasjonen. Dette kan omfatte intervjuer, spørreundersøkelser og ulike former for møter. I tillegg vil det være naturlig at en benytter skriftlig dokumentasjon fra kommunen, slik som årsmeldinger, kommunale planer og evalueringer, som grunnlag i den overordnede analysen.

Informasjon fra eksterne offentlige kilder kan være et nyttig supplement til informasjonen som innhentes fra kommunen. Særlig gjelder dette rapporter etter statlig tilsyn og informasjon i offentlige databaser. Det vil være en fordel å skaffe seg en oversikt over gjennomførte tilsyn i kommunen, både for å avdekke eventuelle risikoområder, og for å koordinere kontrollutvalgets arbeid med det statlige tilsynsarbeidet (se kapittel 10 om statlige tilsyn). Tilsynsrapporter legges ut på nettsiden til fylkesmannen. Blant de offentlige databasene er Statistisk sentralbyrås KOSTRA-database en viktig kilde til informasjon. Denne databasen gir oversikt over

en rekke nøkkeltall fra den enkelte kommune. Andre relevante databaser er blant annet:

- Kommunebarometeret (Avisen Kommunal Rapport)
- Produksjonsindeks (KMD)
- Frie inntekter (KMD)
- Tjenestebehov (KMD)
- Utdanningsspeilet (Utdanningsdirektoratet, barnehager, grunnskole og VGS)
- Innbyggerundersøkelsen (Direktoratet for forvaltning og IKT)
- Statistikk, analyser og rapporter for de kommunale omsorgstjenestene (Helsedirektoratet)

En viktig informasjonskilde i analysearbeidet er kontrollutvalget selv. Det er derfor en fordel at kontrollutvalget selv er aktivt i analysearbeidet. Kontrollutvalgsmedlemmene sitter på viktig kunnskap om kommunen med bakgrunn i sitt politiske engasjement og arbeidet i utvalget. Også revisjonen og sekretariatet vil ha erfaringer fra gjennomførte revisjoner, kontroller og behandlede saker som kan være viktige informasjonskilder.

Mange kontrollutvalg har god erfaring med å benytte ulike former for seminarer og arbeidsmøter i analysearbeidet. Slike prosesser er ofte basert på innsamlet informasjon som, sammen med kontrollutvalgets egne erfaringer, danner grunnlag for å vurdere kommunens ulike tjenesteområder og eierstyring. Det er en fordel om det blir lagt til rette for en god prosess som sikrer at alle kontrollutvalgsmedlemmene deltar og får uttrykt sin mening. Uavhengig av metode er det viktig at kontrollutvalget involveres og at analysen er forankret i kontrollutvalget.

SWOT analyse

SWOT-analyse er et effektivt verktøy for å få en rask oversikt over indre og ytre styrker og svakheter til den kommunale virksomheten. De fire bokstavene «SWOT» representerer Strengths (styrker), Weaknesses (svakheter), Opportunities (muligheter) og Threats (trusler). SWOT-analyse kan være et godt utgangspunkt for å diskutere og identifisere områder for forbedring.

Interne		Eksterne	
Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Farer

Kontrollutvalget kan også legge til rette for at innbyggerne i kommunen får gi innspill til planarbeidet gjennom en idédugnad. Kommunens størrelse vil naturlig nok sette grenser for hvordan en kan organisere en idédugnad. I mindre kommuner er det for eksempel mulig å organisere folkemøter, der innbyggerne kan møte og

gi innspill til gode temaer og prosjekter. I større kommuner vil det kanskje være mer hensiktsmessig å gi innbyggerne mulighet til å komme med innspill via e-post eller andre elektroniske løsninger før planarbeidet starter opp, og bruke disse innspillene videre i analysen.

En idédugnad gir kommunen anledning til å få fram innbyggernes egne erfaringer med kommunens tjenester, og kan skape engasjement i kommunen for risikoanalysen og kontrollutvalgets arbeid. Idédugnader bør kombineres med andre informasjonskilder, ettersom det ikke er sikkert at innspillene fra innbyggerne blir tilstrekkelig relevante og dekkende for kommunens ansvarsområder.

Folkemøte

I Lærdal kommune gjennomførte kontrollutvalget en idédugnad med tema «Korleis vil DU gjera Lærdal kommune betre?». Alle interesserte ble invitert til å komme til kommunens kultursal og komme med innspill, ideer og tema til gode prosjekter for kontrollutvalget. Møtet ble annonsert på lokal nettavis, i lokalavisen og rundskriv som ble sendt til alle husstander. Mellom 70 og 80 personer stilte på møtet, og det kom mange innspill. Det ble skrevet et offentlig referat fra møtet. Hvert innspill ble behandlet og vurdert i forbindelse med utarbeidelsen av den endelige planen.

Når all informasjon er samlet inn, må den analyseres. Risikoanalysen tar utgangspunkt i de forholdene som framkommer i informasjonsinnhenting, der det blant annet blir lagt vekt på måloppnåelse, regeletterlevelse og gjennomføring av vedtak.

Når en vurderer hva som utgjør en høy eller lav risiko, vil det være til hjelp å ha fastlagt håndterbare kriterier å måle risikoene opp mot. En kan derfor forhåndsdefinere hva som utgjør vesentlige avvik, og eventuelt visualisere disse vurderingene ved hjelp av fargekoding.

	Måloppnåelse	Regelverk	Politiske vedtak
Lav risiko	Avvik fra underordnede mål hvor konsekvensene av manglende måloppnåelse blir vurdert som små.	Ikke aktuelt. Manglende regeletterlevelse vil alltid ha middels eller høy risiko.	Avvik fra politisk vedtak hvor konsekvensene av manglende måloppnåelse blir vurdert som små.
Middels risiko	Avvik fra mål som kan medføre konsekvenser for kommunens økonomi eller omdømme, men som ikke påvirker liv eller helse. Gjelder også mål som er under gjennomføring.	Mindre avvik fra lovparagraf eller forskrift.	Avvik fra vedtak som kan medføre konsekvenser for kommunens strategi, planer og økonomi.
Høy risiko	Avvik fra viktige mål. Kan ha vesentlige konsekvenser for kommunens økonomi, omdømme eller liv og helse.	Klart lovbrudd som kan medføre vesentlige konsekvenser for kommunen. Kan ev. påvirke liv og helse.	Avvik fra vedtak som i vesentlig grad kan medføre konsekvenser for kommunens strategier, planer og økonomi.

Uansett hvilke tilnærminger som benyttes i analysen, er det nødvendig å få samlet informasjonen på en lettfattelig og oversiktlig måte. Opplysningene fra de ulike informasjonskildene må sammenstilles slik at de gir et godt grunnlag for å gjennomføre prioriteringen av områder og prosjekter.

Det vil være en fordel om analysen presenteres i et separat dokument, der det tydelig kommer fram hvilke risikoer som er identifisert. Dokumentet vil være nyttig både for utarbeidelse av den endelige planen, og som referanse og bakgrunnsinformasjon når prosjektene senere skal gjennomføres.

Dersom det er gjort en felles overordnet analyse for selskapskontroll og forvaltningsrevisjon vil det være

hensiktsmessig å utarbeide separate analyse-dokumenter for hver av de to planene. Analyse-dokumentene kan inneholde:

- beskrivelse av sentrale forhold basert på informasjon og involvering
- risikoanalyse av den informasjonen som er framkommet
- identifiserte områder for forvaltningsrevisjon/selskapskontroll

Under er det vist et eksempel på hvordan den overordnede analysen for forvaltningsrevisjon kan framstilles:

Sentraladministrasjon			
Identifiserte områder med risiko (knyttet til mål, vedtak, regelverk)	Årsak	Virkning	Risiko
Innkjøp	Kommunen har ikke etablert kjente rutiner for innkjøp. Ikke alle kjøp av verdi over kr 500 000,- konkurranseutsettes.	Manglende likebehandling av tilbydere. Høyere kostnader knyttet til innkjøp.	
Internkontroll	Kommunen har ikke etablert et dokumentert internkontrollsystem.	Manglende oversikt over fare for svikt i organisasjonen.	
Opplæring			
Identifiserte områder med risiko (knyttet til mål, vedtak, regelverk)	Årsak	Virkning	Risiko
Tilpasset opplæring og spesialundervisning	Manglende økonomiske ressurser. For store klasser. For mye av ressursene går til spesialundervisning.	Manglende tilpasset opplæring. Feil bruk av ressurser.	
Forsvarlig system	Kommunen har ikke utarbeidet en god rutine for å sikre at kravet i opplæringslova § 13-10 om forsvarlig system etterleves.	Mulighet for at eventuelle avvik fra regelverket i skolene ikke blir oppdaget av skoleeier (kommunen).	

I forbindelse med plan for selskapskontroll kan analysen blant annet omfatte en vurdering av risikoer knyttet til

de ulike selskapene kommunen har eierandeler i. Oversikten kan for eksempel se slik ut:

	Selskap	Kommunen sin eierandel	Heleid (innenfor § 80)	Identifisert område med risiko	Risiko
1	Attføringsbedriften	100 %	x	Det stilles spørsmål ved om virksomheten drives i tråd med sentrale kommunale føringer.	
2	Teateret	24 %	x	Kommunen har ingen rapporteringsrutiner.	
3	Bompengeselskapet	14,3 %		Ingen spesielle risikoer er identifisert.	

Prioritering – vurdering av vesentlighet

Et av de mest sentrale trinnene i planarbeidet er kontrollutvalgets endelige prioritering av områder eller prosjekter. Uavhengig av i hvilken grad kontrollutvalget har deltatt i arbeidet med den overordnede analysen, er det viktig at utvalget foretar den endelige prioriteringen av identifiserte prosjekter og/eller områder. Det er derfor viktig at kontrollutvalget setter av tilstrekkelig tid til å sette seg inn i resultatet av analysen og diskutere hvordan prosjektområdene skal prioriteres.

Innenfor regnskapsrevisjon vil vesentlighet være knyttet til konkrete størrelser hvor det defineres en tallmessig grense for vesentlighet. Når det gjelder forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll, er det i liten grad fastsatte størrelser som objektivt kan si noe om vesentlighet. Vurdering av vesentlighet vil være en skjønnsmessig vurdering hvor en må vurdere ulike forhold opp mot hverandre.

Kontrollutvalget kan benytte ulike framgangsmåter for å gjøre sine prioriteringer. Prioriteringene bør uansett være et resultat av god og forberedt diskusjon i plenum, gjerne innenfor rammene av et arbeidsgruppemøte. Her er det viktig at kontrollutvalget får komme med egne vurderinger, basert på den informasjonen de har fått framlagt i analysedokumentene. Prioriteringen av områder eller prosjekter handler i stor grad om å vurdere vesentligheten til de ulike områdene som er plukket ut og som det er knyttet risiko til. Vesentligheten kan være knyttet til en rekke faktorer. Når kontrollutvalget skal diskutere prioriteringen av prosjekter, kan det være nyttig å ta i bruk ulike perspektiver for vesentlighet, som for eksempel:

- brukerperspektiv
- politisk perspektiv
- samfunnsperspektiv
- økonomisk perspektiv
- medarbeidernes perspektiv
- omdømmeperspektiv

Planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Med bakgrunn i den overordnede analysen og kontrollutvalgets prioritering skal det utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon og en plan for selskapskontroll. Planene skal inneholde prioritering av prosjekter for planperioden, og skal legges fram for vedtak i kommunestyret. Utover dette er det ingen krav til hvordan planene skal utformes. Det er likevel en fordel om planene opplyser om hva forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er, og hvordan den overordnede analysen er gjennomført.

Momenter som kan inngå i plan for forvaltningsrevisjon

- beskrivelse av forvaltningsrevisjon
- beskrivelse av analysen
- prioriterte områder/prosjekter
- prosjekttittel
- problemstillinger
- omfang/ressurser
- gjennomføring
- bestilling
- omprioritering
- rapportering

Plan for forvaltningsrevisjon

Plan for forvaltningsrevisjon skal vise hvilke forvaltningsrevisjonsprosjekter som skal gjennomføres i den perioden planen gjelder for. Enkelte kontrollutvalg beskriver hvert av de planlagte forvaltningsrevisjonsprosjektene utfyllende, der det gjøres rede for bakgrunnen for prosjektet, hvilke problemstillinger som skal besvares, estimert timeomfang og gjennomføringstidspunkt. Andre kontrollutvalg velger å liste opp ulike fokusområder og stikkord som danner grunnlaget for valg av forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Plan for selskapskontroll

Plan for selskapskontroll vil, på samme måte som plan for forvaltningsrevisjon, peke ut hvilke kontroller som skal gjennomføres i perioden planen gjelder for. Dette kan omfatte prosjekter knyttet til kommunens eierstyring og eierstrategi og kontroll av utvalgte selskaper som kommunen har eierandeler i (se kapittel 8 for en nærmere beskrivelse av selskapskontroll). Ofte eier flere kommuner et selskap sammen. Dersom kontrollutvalget planlegger å gjennomføre kontroll i et selskap kommunen eier sammen med en eller flere andre kommuner, kan det framgå av planen om kontrollutvalget ønsker å samordne selskapskontrollen med de andre eierne.

Revisjon og endringer i planene underveis i valgperioden

Kontrollutvalget skal utarbeide plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Kontrollutvalget kan likevel gjennomføre slike analyser oftere. Det kan være hensiktsmessig å oppdatere/rullere planen med jevne mellomrom i perioden. Det bør framgå i planen hvilken periode den gjelder for, og hvordan endringer skal gjøres.

For å sikre at planen blir tilpasset behovet i løpet av perioden, kan det være hensiktsmessig at kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å gjøre endringer i perioden. Dette kan framgå av planen eller i innstillingen til kommunestyret. Endringer som gjøres i løpet av planperioden kan rapporteres til kommunestyret i kontrollutvalgets årsmelding.

Behandling av planene

Planene skal vedtas i kommunestyret. Når planene vedtas i kommunestyret, kan det være nyttig å gjøre kommunestyret kjent med hvordan den overordnede analysen er gjennomført og begrunnelsen for de prosjektene som er valgt ut. Det er ulik praksis for hvorvidt selve analysegrunnlaget følger saken som vedlegg. Dette er avhengig av hvordan analysegrunnlaget er utformet, men det kan i mange tilfeller være opplysende for kommunestyret å få informasjon om bakgrunnen for kontrollutvalgets prioriteringer. Dersom analysegrunnlaget ikke er vedlagt, kan det i selve planen og/eller i saken som legges fram, redegjøres for utarbeidelsen og hovedmomentene i analysen. På den måten vil kommunestyret få trygghet for at prosjektene som er foreslått er valgt på et forsvarlig grunnlag.

Det er en fordel om kontrollutvalgsleder, eller andre på kontrollutvalgets vegne, presenterer arbeidet i kommunestyret. En slik presentasjon vil gi kommunestyrerepresentantene god innsikt i kommunens virksomhet og eierforhold, og samtidig gi nyttig informasjon om arbeidet i kontrollutvalget.

Det er også viktig å gjøre den overordnede analysen og planen kjent i administrasjonen. Dette kan bidra til å øke administrasjonens forståelse for risikoområder i kommunen, og kan være til hjelp i arbeidet med å sikre en god internkontroll. Analysen vil gi administrasjonssjefen mulighet til å gjennomføre nødvendige endringer der det er påvist høy risiko. På denne måten vil planarbeidet bidra til å forbedre kommunens egenkontroll på flere områder.

Planarbeidet kan også presenteres på kontrollutvalgets nettsider, for å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid overfor ansatte i kommunen, media og innbyggere (se kapittel 5 om synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid).

Kort og godt!

- Sett av tid og ressurser til den overordnede analysen og planarbeidet. Dette er kanskje et av de viktigste prosjektene kontrollutvalget gjennomfører i løpet av en valgperiode. Kontrollutvalget vil på denne måten bli godt kjent med kommunens virksomhet tidlig i perioden.
- Kontrollutvalget må velge en prosess for å utarbeide en overordnet analyse som kan gi utvalget tilstrekkelig grunnlag for å utarbeide gode planer.
- Bred involvering i arbeidet med en overordnet analyse gir god forankring av planene og et godt grunnlag for den videre gjennomføringen av prosjektene.
- Kontrollutvalget og kommunestyret må ta stilling til hvor lange planperiodene skal være, og hvordan eventuell omprioritering og rullering av planene bør foregå.
- Gjør planene godt kjent i kommunen, både i kommunestyret og i administrasjonen.

Gjøvik kommune**IGANGSETTING AV ARBEIDET MED PLAN FOR
EIERSKAPSKONTROLL 2020-2023**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	09.01.2020	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Veileder i risiko- og vesentlighetsvurderinger (Norges Kommunerevisorforbund, desember 2019)

Ikke vedlagt

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Kontrollutvalgets oppgave med å lage en plan for eierskapskontroll tas til orientering, herunder at planen skal vedtas av kommunestyret i løpet av 2020.
2. Kontrollutvalget vil basere planen på en risiko- og vesentlighetsvurdering som gjennomføres i løpet av 1. halvår 2020. Arbeidet gjennomføres etter følgende hovedtrinn:
  - a) Informasjonsinnhenting og risikovurdering
  - b) Prioritering – vurdering av vesentlighet
  - c) Utarbeidelse av plan
3. Saken følges opp slik:
  - Rådmannen inviteres til presentere:
    - Kommunens prinsipper for eierstyring.
    - Kommunens system for oppfølging av eierskap, herunder risikoen for svikt.

SAKSOPPLYSNINGER:

Denne saken er starten på en prosess der målet er å lage en plan for eierskapskontroll som skal legges frem for kommunestyret til sluttbehandling.

Kravet om å lage en slik plan fremgår av kommunelovens § 23-4:

§ 23-4. Eierskapskontroll

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Oppgaven med å lage plan for eierskapskontroll er naturlig å gjennomføre parallelt med arbeidet med å lage en plan for forvaltningsrevisjon (jf. forrige sak).

Plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll antas videre å kunne presenteres i et felles plandokument ved fremleggelse for kommunestyret høsten 2020.

Metode og opplegg for gjennomføring av risiko- og vesentlighetsvurderinger er utførlig presentert i saken om igangsetting av arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023 (jf. forrige sak).

Oppdraget med å lage en plan for eierskapskontroll er betydelig enklere og krever langt mindre ressurser.

Eierstyring handler i korte trekk om forholdet mellom eierne, dvs. kommunen(e), og selskapet.

Kommunen har, i samarbeid med de øvrige kommunene i regionen, etablert prinsipper for eierstyring. Dette er et sentralt dokument som er naturlig å få en presentasjon av i kontrollutvalget som utgangspunkt for drøfting av risiko og evt. prioriteringer av kontroller på området.

Gjøvik kommune**PRESENTASJON AV KOMMUNENS REVISOR /
INNLANDET REVISJON IKS**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	09.01.2020	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Selskapsavtale for Innlandet Revisjon IKS	Vedlegg 1
2. <i>Velger dyr revisor</i> (Oppland Arbeiderblad, 23.12.2019)	Vedlegg 2
3. Notat fra Innlandet Revisjon IKS – oppfølging av medieomtale	Vedlegg 3

FORSLAG TIL VEDTAK:

Daglig leder i Innlandet Revisjon IKS sin presentasjon av selskapet tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Det er viktig at kontrollutvalget har god kunnskap om kommunens revisor, og i forbindelse med ny valgperiode/nytt kontrollutvalg er leder av revisjonsselskapet invitert til å gi en nærmere presentasjon av selskapet.

Kommunen er pålagt å ha revisor og har valgt å løse dette gjennom deltakelse i et interkommunalt selskap; Innlandet Revisjon IKS.

Nedenfor følger en oversikt over deltakerkommuner og eierandel i selskapet pr. 01.01.2018:

01.01.2018

Kommune

Eierandel

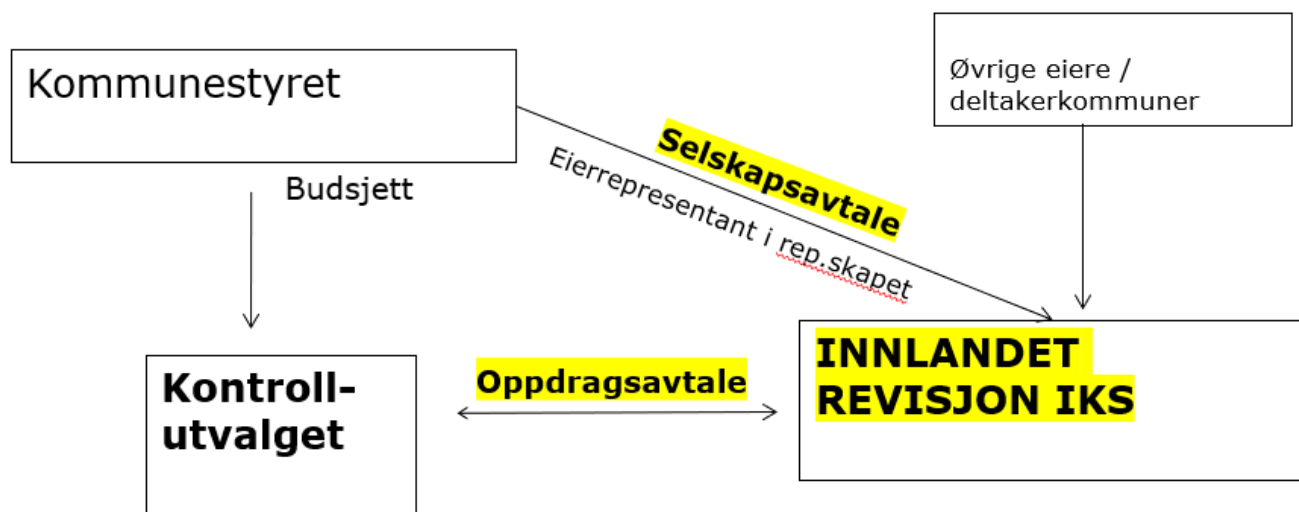
Innskudd

500	Oppland fylke	17,48 %	380 000
501	Lillehammer	13,13 %	285 400
502	Gjøvik	14,42 %	313 400
511	Dovre	1,51 %	32 500
512	Lesja	1,16 %	25 000
513	Skjåk	1,25 %	26 900
514	Lom	1,31 %	28 200
515	Vågå	1,99 %	42 900
516	Nord Fron	3,10 %	67 400
517	Sel	3,19 %	68 700
521	Øyer	2,55 %	55 400
522	Gausdal	3,24 %	70 400
528	Østre Toten	7,67 %	166 800
529	Vestre Toten	6,59 %	143 400
532	Jevnaker	3,32 %	72 200
533	Lunner	4,44 %	96 400
534	Gran	6,86 %	149 200
536	Søndre Land	3,16 %	68 800
538	Nordre Land	3,63 %	78 800

Revisor er kontrollutvalgets viktigste redskap for å gjennomføre pålagte og ønskede kontroller av kommunens forvaltning, og er derfor en viktig samarbeidspartner. Kontrollutvalgets oppgave er å bestille revisjonstjenester, mens revisor utfører og rapporterer tilbake.

Kontrollutvalget har også ansvar for å påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, evt. bringe saken opp til kommunestyret dersom man mener det må gjøres endringer.

Kontrollutvalgets bestilleransvar og tilsynsansvar overfor revisor løses gjennom løpende dialog og gjennom egen avtale med revisjonsselskapet om kjøp av revisjonstjenester. Det inngås en årlig avtale, kalt "oppdragsavtale". Oppdragsavtalen regulerer bl.a. omfang av kommunens kjøp av tjenester og fungerer derfor også som et budsjettgrunnlag for kontrollutvalget. Illustrasjon:

SELSKAPSAVTALE FOR INNLANDET REVISJON IKS

I selskapsavtalen er kommune og kommunestyre brukt som samlebetegnelse for hhv. fylkeskommune/kommune og fylkesting/kommunestyre.

§ 1 SELSKAPETS NAVN OG DELTAKERE

Innlandet Revisjon IKS (IR) er et interkommunalt selskap som er opprettet med hjemmel i Lov om interkommunale selskaper. Deltakere i selskapet er kommunene

Oppland fylkeskommune
Lillehammer kommune
Gjøvik kommune
Dovre
Lesja
Skjåk
Lom
Vågå
Nord-Fron kommune
Sel
Øyer kommune
Gausdal kommune
Østre Toten kommune
Vestre Toten kommune
Jevnaker kommune
Lunner kommune
Gran kommune
Søndre Land kommune
Nordre Land kommune

§ 2 SELSKAPETS HOVEDKONTOR

IR har hovedkontor i Lillehammer og kontor på Gjøvik og Otta.

§ 3 SELSKAPETS FORMÅL OG ANSVARSOMRÅDE

IR har som oppgave å utføre revisjon i kommuner i henhold til Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992 med senere endringer, og skal sikre de deltakende kommuner revisjon i egen regi.

IR skal tilby deltakerne tjenester i samsvar med kommuneloven med forskrifter

Selskapet kan også tilby sine tjenester til andre kommuner og virksomheter som fører regnskap etter de kommunale regnskapsprinsippene, samt i andre virksomheter der selskapet er valgbar som revisor.

Selskapet skal levere sine tjenester til selvkost, og har ikke erverv til formål.

Avtale om revisjon inngås mellom oppdragsgiverne og selskapet ved daglig leder.

§ 4 DELTAKERNES ANSVARS- OG EIERANDEL

De enkelte deltakere hefter med hele sin formue for sin andel av selskapets samlede forpliktelser. Ved oppstart av selskapet innbetalte deltakerne et innskudd, totalt 2 mill. kroner. Innskuddet innbetales i samsvar med den enkelte deltakers eierandel, og kan bestå av både kontantinnskudd og tingsinnskudd. Eiernes innbetalte deltakerinnskudd er nå 2 171 800 .

Eier-, ansvarsdelene og innskudd fordeler seg som følger;

Kommune	01.01.2018	
	Eierandel	Innskudd
Oppland		
500 fylke	17,48 %	380 000
501 Lillehammer	13,13 %	285 400
502 Gjøvik	14,42 %	313 400
511 Dovre	1,51 %	32 500
512 Lesja	1,16 %	25 000
513 Skjåk	1,25 %	26 900
514 Lom	1,31 %	28 200
515 Vågå	1,99 %	42 900
516 Nord Fron	3,10 %	67 400
517 Sel	3,19 %	68 700
521 Øyer	2,55 %	55 400
522 Gausdal	3,24 %	70 400
528 Østre Toten	7,67 %	166 800
Vestre		
529 Toten	6,59 %	143 400
532 Jevnaker	3,32 %	72 200
533 Lunner	4,44 %	96 400
534 Gran	6,86 %	149 200
Søndre		
536 Land	3,16 %	68 800
538 Nordre Land	3,63 %	78 800

Eierandelen kan endres ved inn- eller uttreten av deltakere.

§ 5 PRISSETTING AV REVISJONS- OG VEILEDNINGS-TJENESTER MV

Selskapet skal fakturere sine tjenester ut i fra reelt medgått ressursbruk på det enkelte oppdrag. Regnskapsrevisjon (inkl. attestasjoner/bekreftelser), forvaltningsrevisjon og veiledningstjenester m.v. skal forhåndsavtales med den enkelte deltaker i en oppdragsavtale. Selskapet skal alltid operere med en timesats som gjør at selskapet over tid ikke er egnet til å gå med overskudd (selvkostprinsipp).

Selskapet skal, for oppdrag i andre kommuner og virksomheter, avtale honorarer med den enkelte oppdragsgiver.

Deltakerne skal innbetale 1/3 av forhåndsavtalt pris i 3 terminer, henholdsvis pr. 15.01, 15.05 og 15.09.

§ 6 REPRESENTANTSKAPET

Representantskapet er selskapets høyeste organ og består av 19 representanter. Valgene følger kommunevalgsperioden. Kommunestyret i de deltagende kommuner velger hver sin representant og vararepresentant. Ved votering i representantskapet, stemmer medlemmene for sin prosentvise andel av eierandelene, jf. eierfordeling i § 4.

Representantskapet konstituerer seg selv. Dersom representantskapets leder og nestleder har forfall, velges en møteleder for anledningen med alminnelig flertall av de fremmøtte medlemmene.

Konstituerende representantskapsmøte behandler bl.a.;

- Valg av leder i representantskapet
- Valg av nestleder i representantskapet
- Valg av styre
- Valg av styreleder og nestleder til styret

Det settes ned en valgkomité i forkant av konstituerende representantskapsmøte som foreslår kandidater til leder og nestleder i representantskapet, samt styre, leder og nestleder i styret.

Ordinært representantskapsmøte behandler bl.a.;

- Budsjett og økonomiplan
- Årsmelding og regnskap
- Overordnede mål og retningslinjer for driften
- Møtegodtgjøring for deltakelse i representantskap og styre
- Valg av revisor og godtgjøring
- Rammer for låneopptak
- Andre saker som er forberedt ved innkallingen

Daglig leder og styrets leder har rett og plikt til å møte i representantskapet med mindre det er åpenbart unødvendig, eller det foreligger gyldig forfall. I sistnevnte tilfelle skal det utpekes en

stedfortreder. Alle styremedlemmene har møterett, og disse, samt daglig leder, har alle talerett.

Representantskapet er beslutningsdyktig når minst halvdelen av medlemmene er til sted, og disse representerer minst to tredeler av stemmene. Vedtak gjøres med alminnelig flertall av de avgitte stemmer.

Daglig leder kan ikke velges til medlem i representantskapet. Ansatte i kommuner eller i andre virksomheter, der IR er valgt som revisor, kan ikke være medlem av representantskapet.

Representantskapet kan selv vedta deltakelse i et annet interkommunalt selskap eller aksjeselskap innenfor sitt formål og ansvarsområde.

Representantskapet har ikke instruksjonsmyndighet på selskapets revisjonsfaglige prioriteringer og beslutninger fattet av daglig leder eller andre ansatte i revisjonsselskapet.

§ 7 REPRESENTANTSKAPETS MØTER

Det skal innkalles til ordinære representantskapsmøter minst to ganger i året. For øvrig kan representantskapets leder innkalle til møte når det er påtrengende nødvendig for behandling av en sak som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles av representantskapet, og når det ellers er nødvendig for behandling av en bestemt sak.

Representantskapets leder plikter å innkalle til møte når styret, revisor, minst en av deltakerne eller minst en tredel av representantskapets medlemmer krever det for behandling av en bestemt sak.

Innkalling til ordinære representantskapsmøter skal skje med minst fire ukers varsel, og skal inneholde saksliste. Representantskapets leder kan innkalle representantskapet med kortere frister i tilfeller hvor dette er nødvendig. Tilsvarende skal også de enkelte deltakerne varsles om innkallingen og sakslisten.

Lederen skal sørge for at det føres protokoll fra møtene. Styrets medlemmer og daglig leder har rett til å få sitt syn på en sak innført i protokollen. Protokollen underskrives av møteleder. Protokollen godkjennes formelt på det påfølgende møtet.

§ 8 STYRET

Styret i selskapet består av 3 faste medlemmer og 2 varamedlemmer valgt av representantskapet. De ansattes møterett og representasjon i styret er regulert i lovens § 10. De ansattes representanter med personlige varamedlemmer velges av og blant de ansatte. Spørsmål om fritak for styreverv behandles av representantskapet.

Daglig leder eller representantskapsmedlemmer kan ikke være medlemmer av styret.

Ansatte i kommuner eller ansatte i andre virksomheter, der selskapet er valgt som revisor, kan ikke være medlem av styret. For øvrig gjelder Kommunelovens bestemmelser i § 77, nr 2 om valgbarhet til kontrollutvalget for valg til styret i selskapet.

Forvaltningen av revisjonsselskapet hører under styret, som har ansvar for en tilfredsstillende organisering av revisjonens virksomhet. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet, og skal sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret skal føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten.

Styret skal sørge for at saker som skal behandles i representantskapsmøtene er tilstrekkelig forberedt.

Styret har generelt instruksjons- og omgjøringsmyndighet overfor daglig leder. Styret har imidlertid ikke instruksjonsmyndighet på selskapets revisjonsfaglige prioriteringer og beslutninger fattet av daglig leder eller andre ansatte i revisjonsselskapet.

De ansattes representant trer ut av styret når ansettelsesforholdet opphører. Ved endelig uttrede eller varig forfall, iverksettes suppleringsvalg for gjenværende del av funksjonstiden.

§ 9 STYRETS MØTER

Styret er beslutningsdyktig når minst 2 medlemmer er til stede. Hvert av medlemmene i styret har en stemme. Vedtak gjøres ved alminnelig flertall. Ved stemmelikhet er møteleders stemme avgjørende.

Styrets leder skal sørge for at det blir ført protokoll fra styremøtene. Bestemmelser om habilitet, skal følges ved behandling av saker i styret, jf. Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992 med senere endringer.

Møteinnkalling med sakspapirer skal sendes representantskapets leder og styremedlemmer. Tilsvarende skal også de enkelte deltakerne varsles om innkallingen og sakslisten.

§ 10 DAGLIG LEDER

Selskapet ledes av daglig leder som ansettes av styret.

Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller av stor og prinsipiell betydning. Slike saker kan bare avgjøres når styret i den enkelte sak har gitt daglig leder myndighet til det, eller når styrets beslutning ikke kan avvendes uten vesentlig

ulempe for selskapets virksomhet. Styret skal i så fall snarest mulig underrettes om saken. Styret avgjør hva som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor prinsipiell betydning.

Selskapets daglige leder er representantskapets og styrets sekretær og saksbehandler. Daglig leder har tale- og forslagsrett i styrets møter, dersom ikke styret i enkeltsaker vedtar at vedkommende ikke skal kunne møte. Daglig leder kan delegere sin myndighet til andre ansatte.

§ 11 BEHANDLING AV BUDSJETT OG REGNSKAP

Representantskapet vedtar årsbudsjett for kommende år og økonomiplan for de neste 4 år.

Styret forbereder representantskapets behandling av budsjettforutsetninger og budsjetttrammer. Dersom styrets forslag går ut over tidligere forutsetninger, skal representantskapet og deltakerne gjøres oppmerksom på dette. Det samme gjelder om styret må fremme forslag til endringer i vedtatte budsjetttrammer for selskapet.

Representantskapet skal hvert år behandle styrets forslag til økonomiplan og årsbudsjett.

Styret skal få seg forelagt minst to årlige budsjetttraffporter.

Årsregnskapet skal være avlagt innen 15. februar påfølgende år. Årsregnskapet, sammen med revisjonsberetning og styrets årsberetning, skal fastsettes av representantskapet før 30. juni. Representantskapet skal ta stilling til anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årunderskudd.

§ 12 LÅNEOPPTAK OG GARANTISTILLELSE

Representantskapet fatter vedtak om låneopptak. Øverste ramme for selskapets samlede låneopptak er kr. 5.000.000. Det kan kun tas opp lån til investeringsformål, konvertering av eldre gjeld og likviditetsformål. Lån til likviditetsformål må gjøres opp før regnskapet for vedkommende budsjettår fastsettes.

Styret har fullmakt til å foreta låneopptak etter vedtak i representantskapet, samt godkjenne lånevilkårene.

Selskapet kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser. Selskapet kan ikke låne ut penger til egne ansatte.

§ 13 MØTEGODTGJØRELSE

Representantskapet fatter vedtak om møtegodtgjørelse for deltakelse i representantskapet og styret.

§ 14 ARBEIDSGIVERANSVAR OG –TILKNYTNING

Styret har arbeidsgiveransvaret for de personer som til enhver tid er ansatt i selskapet. Selskapet skal være medlem av virksomhetsgruppen i KS Bedrift tilknyttet Kommunens Sentralforbund, og følge de hovedavtaler og hovedtariffavtaler som gjelder virksomhetsmedlemmer.

§ 15 ENDRINGER I SELSKAPSAVTALEN

Selskapsavtalen kan endres ved at deltakerne gjør et likelydende vedtak om dette. Følgende endringer må godkjennes av deltakerkommunene:

1. Selskapets navn
2. Angivelse av deltakere
3. Selskapets formål
4. Hovedkontorkommune
5. Antall styremedlemmer
6. Deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser ovenfor selskapet
7. Den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsdel i selskapet
8. Antall medlemmer i representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner
9. Annet, som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

Andre endringer vedtas av representantskapet med tilslutning av minst to tredeler av de avgitte stemmer.

Forslag til endringer i selskapsavtalen kan fremmes av styret, representantskapet eller en eller flere av deltakerne.

Representantskapet skal i alle tilfeller få anledning til å uttale seg om forslag til endringer av selskapsavtalen før disse fremmes for behandling.

§ 16 VOLDGIFT

Eventuell tvist om forståelsen av selskapsavtalen, og om fordeling av utgifter, eller i forbindelse med det økonomiske oppgjøret etter oppløsning, avgjøres endelig av en voldgiftsnemnd på tre medlemmer som oppnevnes av Fylkesmannen i Oppland, om ikke annen ordning følger av lov eller forskrift.

§ 17 UTTREDEN OG OPPLØSNING

Den enkelte deltaker kan med ett års varsel ensidig si opp sin deltakelse etter reglene i "Lov om interkommunale selskaper".

Forslag til oppløsning av selskapet må vedtas enstemmig av representantskapet. Vedtak om oppløsning må videre godkjennes av samtlige deltakere og av Kommunal- og regionaldepartementet.

Eierandelen legges til grunn for fordeling av eventuell aktiva ved oppløsning og uttreden. Gjennomføring av oppgjøret skjer ved registrering av verdier målt i kroner, beregning av eierandelens verdi i kroner og tilbakeføring av midler i form av kontantoppgjør eller naturalia (til omforent verdi eller til taksert verdi) innen den beløpsmessige grense eierandelens kroneverdi utgjør.

Styret plikter å melde fra om avviklingen til Foretaksregisteret.

§ 18 Pensjonsforpliktelser for pensjonister og oppsittere

Innlandet Revisjon IKS har betydelige pensjonsforpliktelser for tidligere ansatte; pensjonister og oppsittere. Det opprettes et pensjonsfond 01.01.2018 tilsvarende denne pensjonsforpliktelse. Fondet kalles «Pensjonsfondet». Innlandet Revisjon IKS og Nord-Gudbrandsdal kommunerevisjon bidrar med midler inn i fondet tilsvarende sin forpliktelse 31.12.2017.

Midlene fra fondet benyttes til betaling av årlig utgift til reguleringspremie for pensjonister og oppsittere.

§ 19 IKRAFTTREDELSE

Endret selskapsavtale trer i kraft den 1. januar 2018.

§ 20 ØVRIGE BESTEMMELSER

For øvrig gjelder den til enhver tid gjeldende lov om interkommunale selskaper.

Selskapsavtalen er utarbeidet i 20 eksemplarer, hvor deltakerne har fått hvert sitt og det 20. skal bero hos selskapet.

Vedtatt i:

Oppland fylkesting den 14. juni 2004
 Jevnaker kommunestyre 22. juni 2004
 Lunner kommunestyre 24. juni 2004
 Gran kommunestyre 30. juni 2004
 Østre Toten kommunestyre 24. juni 2004
 Vestre Toten kommunestyre 17. juni 2004
 Gjøvik kommunestyre 17. juni 2004
 Søndre Land kommunestyre 21. juni 2004
 Nordre Land kommunestyre 22. juni 2004
 Lillehammer kommunestyre 17. juni 2004

Gausdal kommunestyre 24. juni 2004
 Øyer kommunestyre 24. juni 2004
 Nord-Fron kommunestyre
 Ringebu kommunestyre

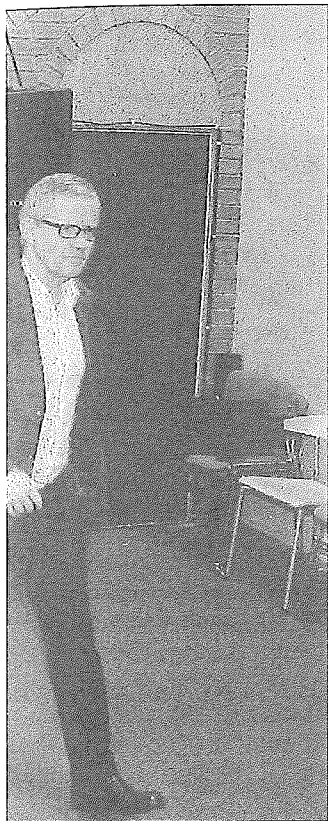
Endringer godkjent i:

Oppland fylkesting den 30. juni 2011
 Jevnaker kommunestyre 29. juni 2011
 Lunner kommunestyre 19. mai 2011
 Gran kommunestyre 16. juni 2011
 Østre Toten kommunestyre 06. juni 2011
 Vestre Toten kommunestyre 16. juni 2011
 Gjøvik kommunestyre 26. august 2011
 Søndre Land kommunestyre 31. oktober 2011
 Nordre Land kommunestyre 21. juli 2011
 Lillehammer kommunestyre 26. august 2011
 Gausdal kommunestyre 17. juni 2011
 Øyer kommunestyre 16. juni 2011
 Nord-Fron kommunestyre 21. juli 2011

Lillehammer, 29. mai 2017

_____ Fylkesordfører i Oppland	_____ Ordfører i Lillehammer	_____ Ordfører i Gjøvik
_____ Ordfører i Dovre	_____ Ordfører i Lesja	_____ Ordfører i Skjåk
_____ Ordfører i Lom	_____ Ordfører i Vågå	_____ Ordfører i Nord-Fron
_____ Ordfører i Sel	_____ Ordfører i Øyer	_____ Ordfører i Gausdal
_____ Ordfører i Østre Toten	_____ Ordfører i Vestre Toten	_____ Ordfører i Jevnaker
_____ Ordfører i Lunner	_____ Ordfører i Gran	_____ Ordfører i Søndre Land
_____ Ordfører i Nordre Land		

ier uke

ogram for Gjøvik og

FOTO: KJELL HAUGERUD

åpeker at det er lagt inn 115 millioner som buffer i Sykehuset Innlandets totalbudsjett om eventuelt skal brukes for å kre nullresultatet.

- Det har vi gjort også i år. Det er gått til å dekke Gjøvik og Lillehammer. Vi må være realistiske og bare innse at det kan gjelde igjen. Spørsmålet er om vi kan leve med dette og om andre revisjoner kan leve med det. Det er uro innad i Sykehuset Innlandet i forhold til denne problemstillingen. Faren er at dette dreper entusiasmen rundt omkring, sier han.

Alice Beathe Andersgaard er det er nødvendig med omfattende innsparinger i hele Sykehuset Innlandet for å klare budsjettene i årene framover.

- Vi må spare 100 millioner kroner årlig hvert år framover, sier hun.

I budsjettet for 2020 er det utsatt en reduksjon på 21 millioner og 120 årsverk. I tillegg må det altså komme ytterligere innsparinger i sykehusene i Gjøvik og Lillehammer.

FORSVARER: Even Aleksander Hagen, påtroppende fylkesordfører, forsvarer at man har valgt å gi revisoroppdraget til det selskapet man har valgt å være medeier i. **ARKIVBILDE**

OA
B/pb
VEDLEGG 2

Velger dyr revisor

GJØVIK: Fylkesordfører Even Aleksander Hagen forsvarer at Innlandet har valgt det desidert dyreste av to revisjonsselskaper.

ERIK SØNSTELIE
erik.sonsteli@oa.no

Innlandet Revisjon har fått den lukrative avtalen med å utføre revisjonen for nye Innlandet fylkeskommune.

Oppdragsavtalen er verdt over seks millioner kroner.

Taperen, Hedmark Revisjon, leverte etter det OA forstår inn et anbud på cirka 2,5 millioner kroner.

- Det er urovekkende at Innlandet fylkeskommune velger det dyreste av to revisjonsselskaper, sier jussprofessor ved Universitetet i Oslo, Mads Andenæs, til NRK Innlandet som har rettet søkelyset på den nye fylkeskommunens valg.

NRK-undersøkelser

Ifølge NRK viste utredningene at begge selskapene kunne levere lik kvalitet.

Statskanalen melder også at forskjellen i pris var på 2,5 millioner kroner årlig.

- Vi har basert oss på tallene historisk. Vi har sett på kostnadene rundt begge selskap, svarte påtroppende fylkesordfører Even Aleksander Hagen på spørsmål fra statskanalen torsdag.

- Hvorfor har dere da bedt selskapene komme med kostnader for 2020 og årene fremover?

- Det er alltid godt å ha noen referansepunkter og ha et sammenligningsgrunnlag.

- Er Innlandet Revisjons tjenester verdt 2,5 millioner kroner mer?

- Jeg vil ikke kommentere mer på dette. Jeg er sikker på at vi skal få gode tjenester.

Kritisk til valget

- Det skal mye til å begrunne at man foretrekker et bud som er så mye høyere, sier Mads Andenæs til NRK. Han er ekspert i blant annet forvaltningsrett, konkurranserecht og markedsrett.

Andenæs viser til at det er svært strenge regler som gjelder når offentlige instanser skal kjøpe varer eller tjenester.

Påtroppende fylkesordfører Even Aleksander Hagen mener at dette ikke er noen vanlig anbudsprosess siden konkurrentene er interkommunale selskaper.

Kan bli færre ansatte

Ifølge Hagen er avtalen en følge av hvilket selskap den nye fylkeskommunen skulle være medeier i.

- Det er overhodet ikke holdbart at man bygger på at man har et godt samarbeidsforhold og kjenner den som har vunnet. Anbudsregler skal nettopp unngå at den type vurderinger blir lagt vekt på, sier Andenæs til NRK.

Hedmark Revisjon kan komme til å måtte innskrenke på sikt som følge av at man tapte oppdragsavtalen med den nye fylkeskommunen.

Selskapet har idag 22 ansatte og Hedmark fylkeskommune har vært den desidert største kunden.

For et års tid siden ble det vurdert å slå Innlandet Revisjon og Hedmark Revisjon sammen, men eierkommunene i Oppland avviste sammen-slåingsforslaget.

Notat på bakgrunn av nyheter i NRK Innlandet 19. og 20. desember 2019 om at Innlandet Revisjon IKS er betydelig dyrere enn Hedmark Revisjon IKS

Opplysninger som er framkommet i NRK Innlandet 19. og 20.12 er grovt misvisende. Vi begrunner dette med følgende:

- Det har aldri vært noen anbudskonkurranse. Prosessen var lagt opp ut fra en sammenligning av historiske kostnader. Dette ble gjort fordi saken dreier seg om å inngå eierskap i et selskap. Det var dermed ikke relevant å hente tilbud for enkeltår.
- Sammenligning av kostnader over tid viser at Innlandet Revisjon IKS har klart lavest kostnader til regnskapsrevisjon. Forvaltningsrevisjon utføres på bestilling fra kontrollutvalget, og kostnadene vil derfor bestemmes av omfanget av bestillingene.
- De angivelige prisforskjellen på 73% er basert på et «tilbud» fra Hedmark Revisjon IKS. Dette tilbudet var aldri etterspurt i prosessen, og betingelsene i «tilbudet» var helt og holdent bestemt av Hedmark Revisjon IKS selv. Det var dermed aldri aktuelt for å Innlandet Revisjon IKS å legge inn noe konkurrerende «tilbud».

De historiske tallene for kostnader til regnskapsrevisjon for Hedmark fylkeskommune og for Oppland fylkeskommune vises i saksutredningen s. 7 Sak 13/19 *Valg av revisor for Innlandet fylkeskommune*. Dette var grunnlaget for kontrollutvalget i Oppland fylkeskommune til å innstille Innlandet Revisjon IKS som revisor for Innlandet fylkeskommune. Vi viser et utdrag av oversikten.

	2016	2017	2018
Oppland fylkeskommune	839 700	1 038 810	911 400
Hedmark fylkeskommune	1 544 300	1 667 312	1 795 263
	184 %	161 %	197 %

Oversikten viser at Hedmark fylkeskommune måtte betale 97 % mer for å regnskapsrevisjon i 2018 utført av Hedmark Revisjon IKS enn Oppland fylkeskommune måtte betale for å få utført sin regnskapsrevisjon av Innlandet Revisjon IKS.

Vi utdyper nedenfor ved at det gjøres rede for prosessen med valg av revisor for Innlandet fylkeskommune.

Grunnlag for Kontrollsekretariatet (KSI) sin saksutredning for valg av revisor til kontrollutvalgene bygger på

Arbeidsgruppens rapport: Utredning om sammenslåing av Hedmark Revisjon IKS og Innlandet Revisjon IKS av 06.12.18.

Innhentet Informasjon fra Innlandet Revisjon IKS og Hedmark Revisjon IKS jf. brev fra KSI 27.06.19 og mail av 03.07.19 om ytterligere informasjon.

Sekretariatet inviterte Hedmark Revisjon IKS og Innlandet Revisjon IKS til en skriftlig tilbakemelding på fakta 16.08.19.

Utredningen konkluderer med at Innlandet Revisjon IKS er billigere enn Hedmark Revisjon.

Revisjonstjenestene til eierne og betaling for disse

Revisjon består av regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

- Forvaltningsrevisjon bestilles av kontrollutvalget, omfanget bestemmes av kontrollutvalget.
- Regnskapsrevisjon gjennomføres iht. kommuneloven og kan prissammenlignes. Saksutredningen fra KSI for til kontrollutvalgene i Hedmark og Oppland viser at Innlandet Revisjon IKS har vært billigere enn Hedmark Revisjon IKS på regnskapsrevisjon i alle år.

Innlandet Revisjon IKS, Selskapsavtale § 5 viser at selskapet skal fakturere sine tjenester ut fra reelt medgått ressursbruk. Det vil si at Innlandet fylkeskommunen ikke betaler etter oppdragsavtalen, men betaler for den tjenesten de får levert.

- Innlandet Revisjon IKS har de siste årene fakturert betydelig mindre på regnskapsrevisjon enn oppdragsavtalen.
- Hedmark Revisjon IKS fakturerte betydelig mer enn oppdragsavtalen for 2018.

Oppdragsavtalen for 2020 til Innlandet fylkeskommune fra Hedmark Revisjon IKS

- Jeg kjenner ikke til Hedmark Revisjon IKS fordeling mellom regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Oppdragsavtalen for 2020 til Innlandet fylkeskommune fra Innlandet Revisjon IKS

Forvaltningsrevisjon.

- Vi har øket omfanget fra oppdragsavtalen for 2020 med 50% sammenlignet med 2019 Oppland fylkeskommune. Hensikten med dette er å vise at vi har kapasitet innen forvaltningsrevisjon til å kunne levere bestillinger fra kontrollutvalget.

Regnskapsrevisjon, omfatter

- Vi har lagt dennee på omtrent en og en halv gang revisjon av oppdragsavtalen for Oppland fylkeskommune for 2019. Økningen skyldes planleggingen av revisjonen av årsregnskapet for Innlandet fylkeskommune for 2020. Dette gjøres høsten 2020.
- Revisjon av årsregnskapet for Oppland fylkeskommune 2019.

Innlandet fylkeskommune er en ny enhet, men mange nye systemer, rutiner og ansatte i nye funksjoner. Vi mener det er viktig å gjøre en betydelig kartlegging og interim revisjon som grunnlag for revisjon av årsregnskapet for 2020 allerede høsten 2020. Vi har derfor gjort denne økningen, som vil gjøre at vi kan bruke mindre timer for å revidere årsregnskapet 2020 i 2021. Revisjon av årsregnskapet for Innlandet Revisjon IKS for 2020 skjer først i 2021.

Bjørg Hagen

Daglig leder

Innlandet Revisjon IKS

Tlf: 61 28 90 90 / 913 22 881

E-post: Bjorg.Hagen@irev.no

Gjøvik kommune**OPPDRAGSAVTALE 2020 MED INNLANDET REVISJON IKS**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	09.01.2019	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Oppdragsavtale mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS   Vedlegg 1
for 2020
2. Selskapsavtale for Innlandet Revisjon IKS

FORSLAG TIL VEDTAK:

Oppdragsavtale mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS for 2020 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:**Bakgrunn/oppsummering:**

Kommunen inngår i et forpliktende samarbeid med 17 andre kommuner og Innlandet fylkeskommune om deltakelse i det interkommunale revisjonsselskapet Innlandet Revisjon IKS. Dette er regulert i en egen selskapsavtale, som bl.a. forplikter kommunene å kjøpe/bestille revisjonstjenester fra selskapet.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget og til selskapet ved daglig leder å inngå nærmere avtale om kjøp/levering av revisjonstjenester fra selskapet. Denne avtalen er kalt "oppdragsavtale", og det er etablert praksis med årlig gjennomgang og justering. I tillegg til å regulere innhold og omfang av revisjonstjenestene det enkelte år, fungerer avtalen også som budsjettgrunnlag for kontrollutvalgets utgifter til revisjon det enkelte år.

Forslag til oppdragsavtale for 2020 ble høsten 2019 ble fremlagt for kontrollutvalget parallelt med behandlingen av kontrollutvalgets forslag til eget budsjett for 2020. Kontrollutvalget godkjente oppdragsavtalen med forbehold om kommunestyrets godkjenning av kontrollutvalgets budsjett.

Vedlagt følger oppdragsavtale for 2020 til endelig behandling.

Kort om avtalen for 2020 – omfang og priser:

Oppdragsavtalen for 2020 basert på fjorårets avtale. Det er ikke foretatt endringer ut over justeringer av avtalen pkt. 3 om økonomi/betaling for tjenester.

Tjeneste		Timer	Timepris	Kroner
Regnskapsrevisjon				
1	Revisjon av kommunens årsregnskap	880	995	875 600
2	Attestasjoner og revisjonsuttalelser	240	995	238 800
3		-	995	-
4	Veiledning/bistand	20	995	19 900
SUM 1-5		1 140	995	1 134 300
Bestilte revisjonstjenester				
5	Kartlegginger, foranalyser mv.	50	1 088	54 400
6	Forvaltningsrevisjon	500	1 088	544 000
7	Selskapskontroll	-	1 088	-
SUM		550	1 088	598 400
Annet				
8	Møter i kontrollutvalg og kommunestyre	30	1 088	32 640
SUM		1 720		1 765 340

Kontrollutvalgets handlingsrom mht. økonomi:

Det vises til avtalens pkt. 3 (økonomi/betaling for tjenester), og oversikt over tjenester og priser.

- Tjenester: Alle tjenester som er listet opp representerer lovpålagte oppgaver med unntak av følgende linjer:
  - Linje 4 – Veiledning og bistand (en del av arbeidet med regnskapsrevisjon)
  - Linje 5 – Bestilte revisjonstjenester
- Timeforbruk - regnskapsrevisjon: Revisor avgjør dette. Med unntak av linje 4 (veiledning og bistand), har kontrollutvalget lite/ingen påvirkningskraft på omfanget av regnskapsrevisjon.
- Timeforbruk – forvaltningsrevisjon og selskapskontroll: Kontrollutvalget påvirker dette, og legger frem ønsket ramme for kommunestyret. Større endringer i kontrollutvalgenes budsjetter på området vil påvirke selskapet mht. bemanning. Selskapet må m.a.o. tilpasse bemanningen etter etterspørselen/bestillingene. Kontrollutvalget på sin side forplikter seg til å jobbe aktivt for å oppfylle intensjonene i budsjettet/oppleggsavtalen når det gjelder kjøp av tjenester til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.
- Timepris: Fastsettes av representantskapet i selskapet etter forslag fra styret. Kontrollutvalget har ingen direkte påvirkning på dette.

Pga. monopolsituasjonen har kontrollutvalget i oppdragsavtalen krevd at selskapet gjennomfører en årlig sammenligning/”benchmarking” av revisjonskostnader med andre kommuner. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet fra prissammenligningen, jf. pkt. 1 i oppdragsavtalen.

OPPDRAGSAVTALE

MELLOM

**KONTROLLUTVALGET
I GJØVIK KOMMUNE**

OG

INNLANDET REVISJON IKS

2020

1 GENERELT

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i Innlandet Revisjon IKS. Innlandet Revisjon IKS skal yte eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost. Det skal årlig inngås oppdragsavtaler mellom oppdragsgiver og selskapets daglige leder jf. selskapsavtalen § 3.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå oppdragsavtale med selskapet.

Kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS har felles mål om at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Innlandet Revisjon IKS har en uttalt strategi om å være kompetent og kundeorientert. De oppdragsansvarlige revisorene oppfyller kommunelovens krav til kompetanse og uavhengighet. Revisjonsteamene har tilfredsstillende kompetanse og er uavhengige.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Regnskapsrevisjon følger de internasjonale revisjonsstandardene. Forvaltningsrevisjon følger standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Resultatene av revisjonsarbeidet rapporteres til kontrollutvalget i henhold til punkt 4.

Innlandet Revisjon IKS skal delta i landsomfattende prissammenligning, benchmarking. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet av prissammenligningen.

Kontrollutvalgets ansvar for tilsyn med revisjonen ivaretas gjennom oppfølging av oppdragsavtalen. Oppdragsavtalen med vedlegg fokuserer på kvalitet og kostnad. Med kvalitet menes revisors kvalifikasjoner, utførelse av revisjonsarbeidet samt kommunikasjon mellom revisor og kontrollutvalget.

2 KONTRAKTSPERIODEN

Oppdragsavtalen inngås for perioden **01.01. – 31.12.20.**

Oppdragsavtalen for 2021 inngås høsten 2020.

3 ØKONOMI – BETALING FOR TJENESTER

Nedenfor følger oversikt over aktuelle tjenester med tilhørende stipulert tidsbruk og budsjett:

Avtalen forutsetter følgende timesatser for 2020 med forbehold om godkjenning i selskapets styre og representantskap:

- Regnskapsrevisjon kr 995
- Forvaltningsrevisjon, gjennomsnitt kr 1.088
  - o Forvaltningsrevisjon revisor kr. 995
  - o Forvaltningsrevisjon oppdragsansvarlig kr 1.180

I oppdragsavtalen settes bestilte mindre undersøkelser, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll opp på bakgrunn av gjennomsnitt timepris, mens avregningene gjøres på grunnlag av benyttet kompetanse.

Tjeneste	Timer	Timepris	Kroner
Regnskapsrevisjon			
1 Revisjon av kommunens årsregnskap	880	995	875 600
2 Attestasjoner og revisjonsuttalelser	240	995	238 800
3	-	995	-
4 Veiledning/bistand	20	995	19 900
SUM 1-5	1 140	995	1 134 300
Bestilte revisjonstjenester			
5 Kartlegginger, foranalyser mv.	50	1 088	54 400
6 Forvaltningsrevisjon	500	1 088	544 000
7 Selskapskontroll	-	1 088	-
SUM	550	1 088	598 400
Annet			
8 Møter i kontrollutvalg og kommunestyre	30	1 088	32 640
SUM	1 720		1 765 340

Kommentarer:

- Tjenestene på linje 1-4 og 8 gjennomføres uten nærmere avtale.
- Tjenestene på linje 5-7 utføres etter særskilt bestilling av kontrollutvalget.
- Fakturering og betaling skjer i henhold til selskapsavtalen § 5.
- Årsavregning sendes kommunen/fylkeskommunen med kopi til kontrollutvalget innen 31. januar påfølgende år.
- Det er knyttet forutsetninger til stipulert tid for «Revisjon av årsregnskapet» (1) og «Attestasjoner/revisjonsuttalelser» (2):
  - «Revisjon av årsregnskapet»:

Årsregnskapet med obligatoriske skjema og noter avlegges innen 22. februar i henhold til kommuneloven med tilhørende forskrifter. Sammen med årsregnskapet skal det framlegges underbyggende dokumentasjon. Det skal fremlegges dokumentasjon som bekrefter;

    - kommunens balansetall og estimer,
      - avstemminger av kretsløp og sammenhenger i regnskapet
      - kontrolloppstillinger over innberettete og registrerte beløp

Årsberetningen avlegges innen 31. mars i henhold til kommuneloven med tilhørende forskrifter.
  - «Attestasjoner/revisjonsuttalelser»

Tilstrekkelig dokumentasjon for attestasjoner og revisjonsuttalelser fremlegges for revisor minimum 14 dager før attestasjonsfristen. Det kreves dokumentert:

    - Vilkårene for tilskudd, herunder søknad og tilsagnsbrev
    - Regnskapsrapport som oppfyller kravene fra tilskuddsgiver og er avstemt mot regnskapssystemet
    - Forklaringer på beregninger, estimer m.m.

3 Dialog mellom revisjonen og kontrollutvalget

Formålet med dialogen mellom revisjonen og kontrollutvalget er at kontrollutvalget får en betryggende sikkerhet for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Innenfor regnskapsrevisjonen skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget får en god forståelse av revisjonsmandatet, planlagte og gjennomførte revisjonshandlinger.

Innenfor bestilte revisjons tjenester skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget og revisjonen har like forventninger til tjenesten, herunder lik forståelse av formålet med, rammene for og forventet nytte av bestillingen. Forvaltningsrevisjonsprosjektene skal gjennomføres i henhold til RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon med tilhørende veileder. Revisjonen skal informere om vesentlige endringer i premissene for bestillingene.

Kontrollutvalget utferdiger skriftlige bestillinger til bestilte revisjonstjenester.

4 RAPPORTERING TIL KONTROLLUTVALGET

4.1 Formålet med rapporteringen

Revisjonens rapportering til kontrollutvalget skal sikre at kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon for å kunne påse at;

- Kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- Det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- Det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- Det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. (selskapskontroll)

4.2 Rapportering av revisjonsordningen

Oppdragsansvarlig revisor skal årlig rapportere at han/hun oppfyller kravet til uavhengighet.

Innlandet Revisjon IKS skal rapportere til kontrollutvalget at

- Nytilsatte revisorer oppfyller kravet til vandel
- Nye oppdragsansvarlige revisorer oppfyller kravet til utdanning og praksis

4.3 Rapportering av regnskapsrevisjonen

Formålet med rapporteringen er å gi kontrollutvalget en løpende orientering om revisjonsarbeidet som gir dem et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere at regnskapet blir revidert på en betryggende måte.

Oppdragsansvarlig revisor for kommunens årsregnskap rapporterer sitt arbeid årlig til kontrollutvalget slik (minimumskrav):

- Plan/overordna revisjonsstrategi (høst)
- Statusrapport (vinter)
- Årsavslutning (vår)

4.4 Rapportering av bestilte tjenester

Formålet med rapportering av tilleggstjenester, forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller er å sikre at kontrollutvalget får levert de prosjektene som er bestilt i henhold til bestilling. Vesentlige forsinkelser skal rapporteres.

Rapportering gjøres hovedsakelig muntlig etter behov i revisjonsprosessen og med skriftlig sluttrapportering med muntlig orientering. Forvaltningsrevisjonsprosjekter skal gjennomføres og rapporteres i henhold til RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon.

4.5 Økonomirapportering

Innlandet Revisjon IKS rapporterer til kontrollutvalget 1. og 2. tertial (30/4 og 31/8), i tillegg til en årsrapport (31/12).

Rapporteringen gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløpet av rapporteringsperioden. Tertialrapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Uavhengig av tertialrapporteringen skal Innlandet Revisjon IKS løpende informere kontrollutvalget om forventa vesentlige avvik fra oppdragsavtalen.

6 ANDRE FORHOLD

Kommunen skal vederlagsfritt stille hensiktsmessig kontorplass og utstyr til disposisjon samt gi tilgang til og fremskaffe forespurt dokumentasjon.

Innlandet Revisjon IKS skal være medlem av NKRF og er derfor underlagt foreningsbasert kvalitetskontroll. Innlandet Revisjon IKS skal orientere kontrollutvalget om resultatene av kvalitetskontrollene.

Kontrollutvalget og sekretær skal ta eventuell kritikk av revisor eller revisjonen opp med Innlandet Revisjon IKS.

7 VEDLEGG TIL AVTALEN

Innlandet Revisjon IKS personvernerklæring følger som vedlegg til avtalen.

Gjøvik, 9. januar 2020.

Hans Olav Lahlum
Kontrollutvalgsleder

Gjøvik kommune

Björg Hagen
Daglig leder

Innlandet Revisjon IKS

Vedlegg

Personvernerklæring

Personopplysninger

Personopplysninger er opplysninger som kan knyttes til deg som person, for eksempel navn, personnummer, adresse, telefonnummer og lignende.

Behandlingsansvarlig

Daglig leder er på vegne av Innlandet Revisjon IKS behandlingsansvarlig for selskapets behandling av personopplysninger.

Hjemmelsgrunnlaget for Innlandet Revisjon IKS' behandling av personopplysninger

Behandling av personopplysninger er regulert av personopplysningsloven og EUs personvernforordning (GDPR). Vår virksomhet er også regulert av blant annet kommuneloven, lov om interkommunale selskaper, kirkeloven, stiftelsesloven, revisorloven m.m.

Det rettslige grunnlaget for vår behandling av personopplysninger er personopplysningsloven GDPR artikkel 6 punkt 1 bokstav c jf. kommuneloven § 78 og § 80 med tilhørende forskrifter, stiftelsesloven § 43 og § 44, hvitvaskingsloven og revisorloven samt GDPR artikkel 6 nr. 1 bokstav f, interesseavveining.

Formålet med behandlingen av personopplysninger

Innlandet Revisjon IKS behandler personopplysninger i forbindelse med revisjon og attestasjon av eierkommunene og andre kunder som kirkelige fellesråd, sokneråd, interkommunale selskaper, stiftelser og fjellstyrer. Formålet med behandlingen er å sikre at vi leverer revisjonstjenester på en effektiv måte i henhold til regelverket.

Personopplysninger som behandles

I forbindelse med utførelse av revisjonstjenestene behandler vi personopplysninger slik som navn, personnummer, ansattavtaler, lønnsopplysninger, opplysninger om tjenester kommunen yter m.m. Hvilke personopplysninger vi samler inn og behandler avhenger av hvilken informasjon vi trenger for å utføre forvaltningsrevisjon, revidere årsregnskapet eller attestasjon.

Personopplysningene samles inn fra de vi reviderer, dvs. kommunene og øvrige kunder.

Behandling og lagring av personopplysninger

Innlandet Revisjon IKS følger bestemmelsene i personopplysningsloven og legger vekt på å avgrense lagringen av personopplysninger. Vi arkiverer bare personopplysninger som er nødvendige for dokumentasjon av revisjonstjenesten eller attestasjonen. Personopplysningene blir lagret på revisjonens område på Oppland fylkeskommunes server og fagsystemet Descartes.

Gjøvik kommune**FORVALTNINGSREVISJON: PRESENTASJON AV FAGOMRÅDET OG ORIENTERING OM GJENNOMFØRTE OG PLANLAGTE REVISJONER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	09.01.2020	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:
(ingen)

FORSLAG TIL VEDTAK:

Innlandet Revisjon IKS sin presentasjon av fagområdet forvaltningsrevisjon og revisjonens kompetanse på området tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:**Bakgrunn/oppsummering:**

Saken er en innledning til kontrollutvalgets oppgave med forvaltningsrevisjon.

Hensikten med saken er å besvare spørsmålet «Hva er forvaltningsrevisjon?» og gjennom dette bidra til forståelse for fagområdet og sette kontrollutvalget i stand til å oppfylle sin rolle som bestiller av forvaltningsrevisjoner.

Kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS er invitert til å presentere saken og sin kompetanse på området. Det vil også bli lagt vekt på informasjon om tidligere og evt. planlagte forvaltningsrevisjoner i kommunen.

Nedenfor er klippet inn informasjon på hjemmesiden til Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) om forvaltningsrevisjon:

Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er en særegen form for revisjon av offentlig virksomhet som i kommuneloven § 23-3 blir definert som ***systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.***

Forvaltningsrevisjon spenner over mange ulike typer undersøkelser i tillegg til vurderinger av økonomi, produktivitet og måloppnåelse. Det kan være aktuelt med vurderinger av vedtaksoppfølging, overholdelse av regelverket, styringsverktøy og kvaliteten på saksutredningene til de folkevalgte organene. Enkelt sagt ønsker man gjennom forvaltningsrevisjon å få svar på to kjernespoersmaal:

- *Gjør man tingene riktig?*
- *Gjør man de riktige tingene?*

Det er lovgivers intensjon at denne typen undersøkelser skal gi de folkevalgte i kommunen informasjon om administrasjonens oppfølging og resultatene av vedtak i kommunestyret. Forvaltningsrevisjon er på den måten ment å fungere som en kontrollmekanisme mellom kommunestyret og administrasjonen, og i tillegg ha effekter knyttet til læring.

I forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 1 blir det presisert at kontrollutvalget ikke kan overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer. Kontrollorganene skal altså kontrollere midlene og måloppnåelsen, men ikke vurdere innholdet i de vedtatte målene for den kommunale virksomheten. Revisor må legge vekt på å arbeide balansert i forhold til politisk sensitive områder.

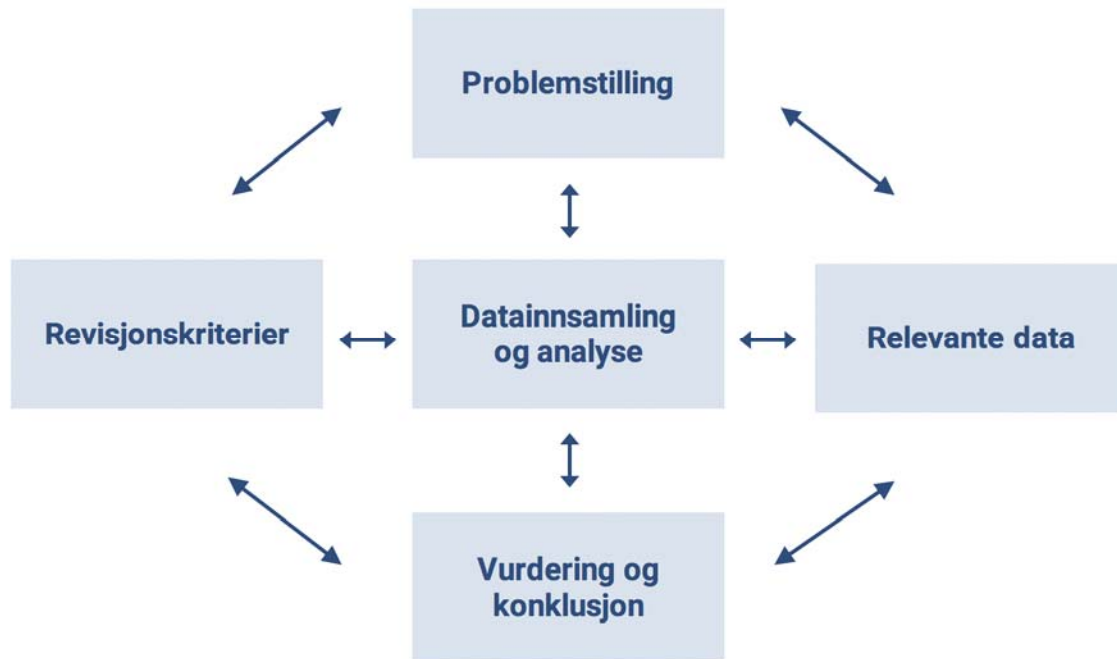
Gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekter

Det er et krav at forvaltningsrevisjon gjennomføres i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området. En slik standard er [RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon](#) som er fastsatt av styret i Norges Kommunerevisorforbund. Den bygger på internasjonalt anerkjente standarder og prinsipper vedtatt av International Organization of Supreme Audit Institutions ([INTOSAI](#)) og The Institute of Internal Auditors ([IIA](#)). Standarden gir veiledning i hvordan en forvaltningsrevisjon kan planlegges, gjennomføres og rapporteres. NKRF har med utgangspunkt i standarden utarbeidet en egen [veileder](#) i forvaltningsrevisjon.

Kommuneloven pålegger kontrollutvalget ansvaret for å påse at det utføres forvaltningsrevisjon av den kommunale virksomheten. Men også kommunestyret har et ansvar for at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen bl.a. ved å stille de nødvendige budsjettmidler til rådighet for kontrollutvalget.

Valg av prosjekter skal gjøres med utgangspunkt i en plan for forvaltningsrevisjon. Planen, som skal vedtas av kommunestyret, bygger på en overordnet vurdering av kommunens virksomhet basert på risiko og vesentlighet. NKRF har utarbeidet en egen [veileder](#) for gjennomføring av overordnet analyse (risiko- og vesentlighetsvurdering) (under oppdatering).

Den framgangsmåten som følges ved gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekter, kan illustreres av følgende modell:

Figur 1: Dynamisk modell for gjennomføring av forvaltningsrevisjon

Problemstillingene som skal belyses i en forvaltningsrevisjon, må ta utgangspunkt i kontrollutvalgets bestilling og formål med undersøkelsen. Til problemstillingene må det deretter utledes revisjonskriterier som uttrykker relevante normer eller standarder på det aktuelle området, det vil si hvilke krav eller forventninger som kan stilles på et område eller til en tjeneste. Revisjonskriteriene utgjør således den målestokken som virksomheten blir vurdert opp mot. Etter at revisjonskriterier er utledet, er neste skritt å samle inn relevante data som belyser forvaltningens praksis på området. Dette må skje på en metodisk forsvarlig måte, og det er viktig at revisors vurderinger bygger på relevante data i et tilstrekkelig omfang. Revisor har da et grunnlag for å vurdere om virksomhetens oppgaveutførelse er i samsvar med revisjonskriteriene. Revisors vurdering munner til sist ut i en konklusjon. Konklusjonen avgjør om det er grunnlag for å gi anbefalinger til forbedringer.

Revisor redegjør for den utførte forvaltningsrevisjonen i en rapport som legges fram for kontrollutvalget etter at kommunedirektøren har fått gitt sitt syn på de forhold som er omtalt. Etter behandlingen i kontrollutvalget oversendes rapporten vanligvis til kommunestyret.

Metoder

Ulike tema, formål og problemstillinger krever forskjellige tilnærminger og bruk av metoder. Forvaltningsrevisjon kan spenne fra enkle undersøkelser som oppfølging av vedtak, til effektanalyser eller juridiske vurderinger. Revisor vil ofte bli stilt overfor krav om å beherske ulike vitenskapelige metoder, analyse- og revisjonsteknikker.

Tabellen under viser en oversikt over de mest anvendte datakildene og metodene.

Datakilde	Metoder	Metoder
	Kvalitative	Kvantitative
Regnskap		Regnskapsanalyse
Dokumenter	Innholdsanalyse	
Respondenter	Samtaleintervju	Spørreskjema
Aktører	Deltakende observasjon	Strukturert observasjon

I forvaltningsrevisjon kan flere forskjellige perspektiver danne grunnlaget for innholdet i en og samme undersøkelse, og det kan være grunnlag for å se flere perspektiver i sammenheng i den enkelte undersøkelse, avhengig av kontrollutvalgets bestilling og intensjon med undersøkelsen.

Figur 2: Ulike perspektiver i forvaltningsrevisjon

En undersøkelse om økonomistyring i en kommune kan ha følgende perspektiver:

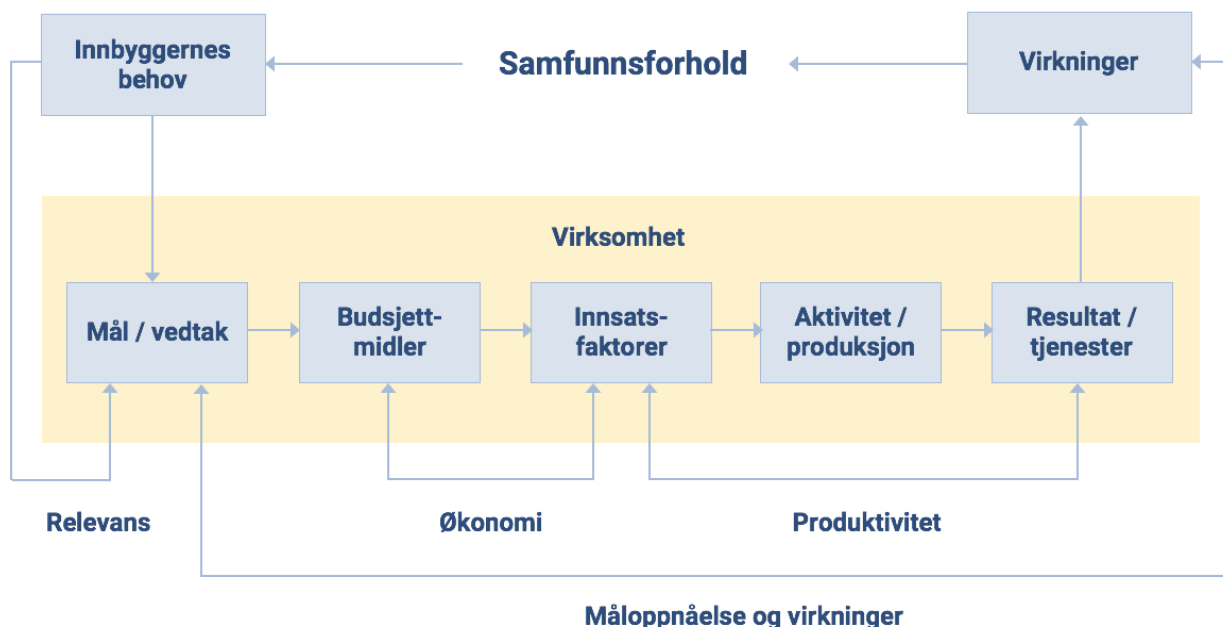
- økonomisk perspektiv,
- organisasjonsperspektiv,
- vedtaksperspektiv,
- systemperspektiv,
- regeletterlevelse,
- styringsperspektiv,
- ledelsesperspektiv.

En undersøkelse om kvalitet i en kommunes sykehjem kan ha følgende perspektiver:

- brukerperspektiv,
- vedtaksperspektiv,
- regeletterlevelse,
- resultatperspektiv.

Økonomi, produktivitet og måloppnåelse og virkninger

Som nevnt innledningsvis definerer kommuneloven forvaltningsrevisjon som vurdering av bl.a. økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger. Hva som ligger i disse begrepene kan illustreres av følgende effektkjedemodell for den kommunale virksomheten:

Figur 3: Modell som viser effektkjeden for den kommunale virksomheten

Utgangspunktet for modellen er boksen øverst til venstre som illustrerer at innbyggerne har ulike behov (boks 1) som vi i vår samfunnsordning har valgt å la kommunene dekke gjennom sin tjenesteyting. Hvilke tjenester kommunen skal yte overfor sine innbyggere, følger dels av lover og regler og dels av kommunestyrets egne vedtak, og disse danner målene for den kommunale virksomheten (boks 2). For å realisere målene må kommunestyret bevilge budsjettmidler (boks 3) til anskaffelse av innsatsfaktorer som arbeidskraft, bygninger, teknologi m.m. (boks 4). Innsatsfaktorene settes inn i en produksjonsprosess (boks 5) som resulterer i ulike kommunale tjenester (boks 6) som antas å ha direkte virkninger for innbyggerne i form av dekning av deres behov og økt velferd (boks 7). Det gule feltet representerer de elementene som faller innenfor kommunens virksomhet.

Modellen fanger inn de sentrale begrepene økonomi, produktivitet og måloppnåelse og virkninger. Begrepet økonomi har fokus rettet mot tilgang og forbruk av innsatsfaktorer. Her ønsker man å få svar på om innsatsfaktorene bringes til veie på den mest økonomiske måten. Det vil si om det er anvendt:

- riktige produksjonsfaktorer,
- i riktig mengde,
- med riktig kvalitet,
- til riktig pris,
- på rett sted,
- til riktig tid,
- riktig sammensetning av produksjonsfaktorene ut fra prisrelasjonen mellom dem.

Produktivitetsanalysen vurderer forbruket av ressurser/produksjonsfaktorer (input) opp mot resultatet av produksjonen (output) i form av varer og tjenester og andre resultater. Med output menes antallet produkter i form av tjenester, varer, behandlede saker eller lignende som framstilles.

Produktivitetsanalyser bygger på økonomiske og statistiske analyser og forutsetter en sammenligning med sammenlignbare virksomheters nøkkeltall for input og output eller med sammenligning med egen virksomhet over tid.

Ved å fokusere på resultatet av tjenesteproduksjonen kan vi undersøke måloppnåelse. Med det menes en vurdering av om kommunens produksjon av varer og tjenester oppfyller kommunestyrets målsettinger for den kommunale virksomheten.

Når vi skal vurdere virkninger, beveger vi oss utenfor den kommunale organisasjonen. Her kan det være aktuelt å vurdere:

- I hvilken grad tilfredsstillter den kommunale virksomheten innbyggernes behov?
- Hva er de samfunnsmessige virkningene av kommunens virksomhet?

Helt til venstre i figuren er det også tatt med en pil mellom innbyggernes behov og kommunestyrets mål og vedtak. Her er begrepet relevans trukket inn. Med relevans menes en vurdering av i hvilken grad kommunens mål er relevante i forhold til å dekke innbyggernes behov. Men en slik vurdering ville berøre politiske prioriteringer som jo faller utenfor forvaltningsrevisjonens område. Det som likevel kan være aktuelt å trekke inn i en forvaltningsrevisjon, er å peke på konsekvensene av de politiske prioriteringene for på den måten å frambringe et bedre beslutningsgrunnlag for de folkevalgte.

Gjøvik kommune**FORVALTNINGSREVISJON: BESTILLING AV
FORANALYSER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	09.01.2020	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

(ingen)

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en del av oppfølgingen av kontrollutvalgets arbeid med ny plan for forvaltningsrevisjon.

Hensikten med gjennomføring av foranalyser er å fremskaffe mer kunnskap om et område med tanke på prioritering i planen, evt. snarlig igangsetting av en forvaltningsrevisjon.

En foranalyse kan gjennomføres på flere måter. Det mest vanlige for kontrollutvalget er å invitere administrasjonen til å orientere om et område, eller å be kommunens revisor om å kartlegge området som velges ut med fokus på risiko- og vesentlighet.

Denne saken er primært satt på dagsorden for å vurdere behovet for å engasjere revisor i en tidlig fase i arbeidet med ny plan for forvaltningsrevisjon.

Saken legges frem til drøfting, uten forslag til vedtak.

Revisjonen er oppfordret til å komme med innspill i tilknytning til saken.

Som en del av saken synes det naturlig å opplyse om kontrollutvalgets vedtak i møte den 10.10.2019 (siste møte i forrige valgperiode) der nytt kontrollutvalg ble anbefalt å kartlegge en sak nærmere. Nedenfor følger utdrag fra protokollen fra møtet den 10.10.2019:

SAK NR. 46/2019

HENVENDELSE TIL KONTROLLUTVALGET –
ANMODNING OM FORVALTNINGSREVISJON

Fra behandlingen:

Mottatt henvendelse fra gruppeleder Rødt, Finn Olav Rolijordet, med anmodning om å iverksette en forvaltningsrevisjon av avviksrapporteringen innen tjenesteområde Omsorg, ble drøftet.

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalget tar anmodningen til orientering, og anbefaler nytt kontrollutvalg å følge opp saken ved å gjennomføre en nærmere kartlegging før eventuelt igangsetting av en full forvaltningsrevisjon.
2. Avvikshåndtering er et sentralt element i en velfungerende internkontroll, og kontroll med rutiner og praktisering av disse kan være aktuell problemstilling for en forvaltningsrevisjon innenfor flere av virksomhetsområdene i kommunen. Nytt kontrollutvalg (ny valgperiode) oppfordres til å vurdere en bredere kontroll på området, herunder innarbeide temaet i plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020-2023.

Gjøvik kommune**REGNSKAPSREVISJON: PRESENTASJON AV
FAGOMRÅDET, REVISJONSSTRATEGI OG STATUS FOR
REVISJON AV 2019-REGNSKAPET**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	09.01.2018	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi (brev fra Innlandet Revisjon IKS)	Vedlegg 1
2. Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet (brev av 25.07.2019 fra Innlandet Revisjon IKS til kontrollutvalget)	Vedlegg 2

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Revisors presentasjon av hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi og status for revisjon av kommuneregnskapet for 2019 tas til orientering.   2. Oppdragsansvarlig revisors vurdering av egen uavhengighet tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:**Oppsummering:**

I tråd med etablert praksis presenterer Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi for revisjon av kommuneregnskapet. Hensikten er å holde kontrollutvalget løpende orientert om regnskapsrevisjonens arbeid, jf. kravene i kommuneloven og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

I tillegg til beskrivelse av hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi, vil det også bli orientert om revisors egenvurdering av sin uavhengighet til kommunen /oppdraget (se vedlegg). Det siste følger av krav i lovverket om at det årlig skal avgis slik vurdering.

Saken er en orienteringssak for kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver i f.m. regnskapsrevisjon:

Kontrollutvalgets ansvar i tilknytning til regnskapsrevisjon er beskrevet slik i lovverket:

a) Kommuneloven:

§ 23-2. Kontrollutvalgets ansvar og myndighet

Kontrollutvalget skal påse at

a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte

b) Forskrift om kontrollutvalg og revisjon:

§ 3. Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor*
- c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.*

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver løses slik:

Kontrollutvalgets sekretær følger opp på vegne av kontrollutvalget og legger løpende opp saker og fremlegger aktuelle dokumenter for utvalget slik at kontrollutvalgets ansvar ivaretas på tilfredsstillende måte. I hovedsak følges dette opp slik overfor kontrollutvalget:

- Rapportering fra revisor i tilknytning til planfasen, interim og årsoppgjøret
  - Kommentar: Det er etablert praksis med deltakelse minimum tre ganger i året fra regnskapsrevisor der det rapporteres om revisjonsarbeidet.
- Det påses at pålagte skriftlige rapporteringer legges frem:
  - Evt. skriftlig påpekning fra revisor, såkalte nummererte brev (kommuneloven § 24-7)
  - Revisjonsberetning (kommuneloven § 24-8)
  - Skriftlig uttalelse vedr. revisors oppgave med «forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen» (kommuneloven § 24-8)
  - Egenvurdering av revisjonens uavhengighet – årlig (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19)
- Orientering om, og rapport fra ekstern kvalitetskontroll (jf. inngått oppdragsavtale)

Uten at dette rapporteres særskilt følger kontrollutvalgets sekretær med på at øvrige forhold i forskriftens kapittel 2 og 3 er oppfylt, bl.a:

- Krav til revisors kvalifikasjoner (forskriftens § 9)
- Utpeking av oppdragsansvarlig revisor (forskriftens § 10)

Innlandet Revisjon IKS

Gjøvik, 30. oktober 2019
J.nr./Referanse: 2019-876/ID

Kontrollutvalget i Gjøvik kommune

Hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi for 2019.

1. Innledning.

Hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi skal forelegges kontrollutvalget, jf. oppdragsavtalen.

Vi gjennomfører revisjonen i henhold Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25.09.1992 § 78, herunder Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner m.v. av 15.06.2004, God kommunal revisjonsskikk og Internasjonal Auditing and Assurance Standards Board, ISA.

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer.

Revisor skal planlegge revisjonsoppdraget slik at revisjonsarbeidet blir utført på en måleffektiv måte. Vi utarbeider overordnet revisjonsstrategi for oppdraget som er inndelt i følgende punkter:

- Inndeling av kommunen i revisjonsområder
- Risiko- og vesentlighetsvurderinger
- Tidspunkt for gjennomføring av revisjonen og styringen av oppdraget
- Metodikk og angrepsvinkel
- Identifiserte risikoområder som følges opp

ISA 300 gir føringer for revisors metode for og innhold til overordnet revisjonsstrategi. Strategien baserer seg på revisors risiko og vesentlighetsvurderinger ut fra tidligere erfaringer med oppdraget og årets foreløpige vurderinger. Revisjonsstrategien vil utvikles gjennom revisjonsprosessen. Endringer som får vesentlig innvirkning på revisjonsutførelsen vil bli kommunisert til kontrollutvalget.

2. Inndeling av kommunen i revisjonsområder

Regnskapet deles inn i revisjonsområder. Revisjonsområdene dekker alle deler av drifts-, investerings- og balanseregnskapet samt årsberetningen.

Hovedkontor:
Kirkegata 76
2609 Lillehammer
Tlf. 61 28 90 80

Kontor Gjøvik:
Studievegen 7
2815 Gjøvik
Tlf. 61 28 90 80

Kontor Otta:
Ola Dahls gate 3 A
2670 Otta
Tlf. 61 28 90 80

Firma:
E-post: postmottak@irev.no
www.irev.no
Postboks 988
2626 Lillehammer
Reg. nr. 987 769 386 MVA
Bank kto. 1604 11 46927

3. Risiko- og vesentlighetsvurderinger

Revisjonsarbeidet er basert på en vurdering av risiko og vesentlighet i henhold til de internasjonale revisjonsstandardene. Revisors risiko og vesentlighetsvurderinger er skjønsmessige vurderinger.

Revisors målsetting med å identifisere og anslå risikoene for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, er å danne seg grunnlag for utforming og iverksettelse av handlinger for å håndtere de anslåtte risikoene.

Med **risiko** menes risikoen for at det foreligger vesentlig feilinformasjon i regnskapet. I den overordnede revisjonsstrategien vurderes dette på overordnet nivå basert på revisors erfaringer med oppdraget, analyser, diskusjoner i revisjonsteamet og kommunikasjon med rådmannen.

Vi vurderer risikoen for vesentlig feilinformasjon, enten den skyldes misligheter eller feil, på regnskaps- og påstandsnivå, gjennom forståelse av enheten og dens omgivelser, herunder enhetens interne kontroll.

Vår foreløpige vurdering av risiko for at det foreligger vesentlig feilinformasjon i regnskapet er at risikoen er **middels/lav**.

Følgende momenter er lagt til grunn:

- Kommunen er en offentlig virksomhet som drives av offentlige bevilgninger og er underlagt offentlighetsloven
- Kommunen er regel- og budsjettstyrt
- Kommunen er en relativt stor virksomhet med etablert organisering og etablerte internkontrollsystemer
- Vår erfaring med kommunen

Vesentlighet blir i rammeverk for finansiell rapportering vanligvis forklart med at **feilinformasjon**, herunder utelatelser, er å anse som **vesentlige** dersom de rimelig kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som treffes av brukerne på grunnlag av regnskapet. Skjønsmessige vurderinger av vesentlighet foretas i lys av rådende omstendigheter og påvirkes av feilinformasjonens størrelse eller type, eller en kombinasjon av begge av forhold som vurderes som vesentlig for brukerne av regnskapet som en gruppe. Den mulige virkningen av feilinformasjon for bestemte individuelle brukere, hvis behov kan variere i stor grad, tas ikke i betraktning.

Revisor tallfester vesentligheten i planleggingsfasen. Vesentligheten revurderes etter hvert som revisjonen utføres.

Vår foreløpige vurdering av vesentlighet for regnskapet totalt sett er at grensen settes til **middels**.

Følgende momenter er lagt til grunn:

- Budsjett 2019 stiller krav om innsparinger og nøktern drift, og er vedtatt med negativt netto driftsresultat. Dette er langt unna Fylkesmannens anbefaling på 1,75% av driftsinntektene.
- Kommunen har etter 2. tertial lagt fram en prognose som gir et merforbruk i 2019 på 20,1 mill. Dette skyldes merforbruk på driften på 39,7 mill og merinntekter på sentrale inntekter og netto finans på 19,6 mill.
- Kommunens likviditet er svekket de siste årene
- Kommunen er eksponert for omtale i media
- Kommunens investeringsbudsjett for 2019 er høyt med høy grad av lånefinansiering
- Kommunens lånegjeld er økende, og den vil fortsatt øke som følge av store investeringsplaner
- Kommunen har økonomisk handlefrihet. Disposisjonsfondet er ved inngangen til 2019 på 18% av sum driftsinntekter. Fylkesmannens anbefaling er på minst 5%

4. Tidspunkt for gjennomføring av revisjonen og styringen av oppdraget

Det er avtalt i oppdragsavtalen totalt 1110 timer (ekskl. møter) til regnskapsrevisjon i 2019. Regnskapsrevisjonen er fordelt på revisjon av årsregnskapet 880 timer, attestasjoner og revisjonsuttalelser 200 timer og veiledning/bistand 30 timer.

Oppdragsansvarlig revisor har ansvaret for gjennomføring av revisjonen av årsregnskapet, herunder å skrive revisjonsberetning. Oppdragsansvarlig revisor for kommunen er Ingebjørg Dybdal.

Revisjonen kan deles i tre hovedfaser:

- Planleggingsfasen, høst
- Løpende revisjon gjennom året, oktober til februar
- Revisjon av årsregnskapet, februar til april

Lovfestet frist for revisjonsberetning er 15. april 2020. Oppdragsansvarlig revisor presenterer revisjonsarbeidet og revisjonsberetningen for kontrollutvalget.

5. Metodikk og angrepsvinkel

Revisor skal gjennomføre revisjonen i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk herunder de internasjonale revisjonsstandardene. For å sikre en effektiv og målrettet revisjon benytter Innlandet Revisjon IKS revisjonsverktøyet Descartes.

Testing av regnskapspåstander og tilleggsopplysninger skjer ved

- Test av kontroller
- Kontroll av transaksjoner, kontosaldoer og tilleggsopplysninger
- Analytiske kontroller

Ved test av kontroller vil vi vurdere å bygge på tester av kontroller som er utført de to foregående år.

6. Identifiserte vesentlige risikoområder

Vi har gjennom den overordnede planleggingen identifisert risikoområder som følges opp ved revisjonen av årsregnskapet. Risikoområdene omfatter både lovbestemte- og andre oppgaver.

Lovbestemte oppgaver:

- Kontroll av vesentlige budsjettavvik, jf. kommuneloven § 78 med tilhørende forskrift
- Vurdere om ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og forskrifter jf. kommuneloven § 78 med tilhørende forskrift.

Revisors identifiserte vesentlige risikofaktorer:

- Datasikkerhet, tilgangskontroller, endringshåndtering og sikring av data
- Årsregnskapet, avleggelse av regnskapet med noter og årsberetning
- Investeringsregnskapet, skille drift og investering
- Ubrukte lånemidler og budsjettering av investeringer

- Selvkosttjenester, beregning av selvkost og selvkostfond
- Kortsiktige fordringer, verdsettelse
- Fond, bruk og avsetning
- Anordning av inntekter og utgifter

Mislighetsrisikofaktorer:

- Ledelsens overstyring av intern kontrollen
- Svakheter i intern kontroll

Risikofaktorer vurderes løpende i revisjonsprosessen.

7. Attestasjonsoppgaver

Revisor for kommuner og fylkeskommuner har attestasjonsoppgaver knyttet til kommunens og fylkeskommunens rapportering til andre, hovedsakelig staten. Revisors attestasjonsoppgave kan være pålagt ved lov slik som kontroll og attestasjon av kompensasjonsoppgavene for merverdiavgift jf. Lov om kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner § 8. eller den kan være pålagt fra rapportmottaker.

Med hilsen

Ingebjørg Dybdal

Ingebjørg Dybdal
Oppdragsansvarlig revisor

Gjøvik, 25. juli 2019

J.nr./Referanse: 2019-687/KU-GK/korr/id

Til kontrollutvalget

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Gjøvik kommune

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederligandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jamfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.

Hovedkontor:
Kirkegata 76
2609 Lillehammer
Tlf. 61 28 90 80

Kontor Gjøvik:
Studievegen 7
2815 Gjøvik
Tlf. 61 28 90 80

Kontor Otta:
Ola Dahls gate 3 A
2670 Otta
Tlf. 61 28 90 80

Firma:
E-post: postmottak@irev.no
www.irev.no
Postboks 988
2626 Lillehammer
Reg. nr. 987 769 386 MVA
Bank kto. 1604 11 46927

- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.
- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Pkt 1: Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Innlandet Revisjon IKS.
Pkt 2: Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Gjøvik kommune deltar i.
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Pkt 4: Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Gjøvik kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriftens § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Gjøvik kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Gjøvik kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.

Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Gjøvik kommune.
Pkt 8: Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Med hilsen

Ingebjørg Dybdal
 Ingebjørg Dybdal
 Oppdragsansvarlig revisor